

Izglītības kvalitātes valsts dienests

**Izglītības kvalitātes valsts dienesta
2016. gada
Publiskais pārskats**

Cienījamais lasītāj!

Kas izglītībā notiek tagad un kas notiks pēc tam? Šāds jautājums tika uzdots kādā no Izglītības kvalitātes valsts dienesta organizētajiem semināriem, diskutējot par izglītības atbilstību darba tirgus prasībām, darba devēju apmierinātību ar profesionālās izglītības iestāžu absolventiem un iespējām prognozēt tautsaimniecības attīstību, sabalansējot darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma attiecību.

Saglabājoties līdzšinējai darbaspēka sagatavošanas struktūrai, 2022. gadā humanitāro un sociālo zinātņu speciālistu skaits pārsniegs pieprasījumu. Savukārt nepieciešamība pēc inženierzinātņu, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju speciālistiem ievērojami pārsniegs piedāvājumu. Ir skaidrs, ka ekonomikas izaugsmi nevarēs balstīt tikai uz vienkāršu darbaspēka pieaugumu attiecīgajās nozarēs, bet gan uz cilvēkiem, kuri ir ekipēti strauji mainīgai un neprognozējamai pasaulei – radoša un kritiska domāšana, multikulturālas saziņas prasmes, emocionāla noturība, atbilstošs eksakto, sociālo un digitālo zinību līdzsvars un prasme darboties komandā, kā arī gatavība mainīties un apgūt jaunas lietas.

Vai mūsu izglītības sistēma veicina šādu kompetenču attīstību? Kāda ir profesionālās izglītības programmu absolventu nodarbinātība? Cik lielā mērā skolā apgūtās zināšanas un prasmes ir izmantojamas darba vietā? Kā informācija par darba tirgus vajadzībām nonāk profesionālajā izglītībā? Šie ir tikai daži no jautājumiem, uz kuriem skolai jāatbild, veicot sava darba pašvērtēšanu. Tie ir arī jautājumi, ko uzdod eksperti vērtējot skolas darba kvalitāti akreditācijas laikā. No 2016. gada profesionālās izglītības programmu un iestāžu vērtēšanā tiek izmantoti EQAVET indikatori, kas iekļauti Ministru kabineta noteikumos, tādējādi ieviešot Eiropas izglītības kvalitātes nodrošināšanas pieeju.

Pārskata periodā īpaša uzmanība iestādes darbībā ir veltīta izglītības kvalitātes nodrošināšanai. Gatavojoties skolu direktoru profesionālā snieguma izvērtēšanai, esam pilnveidojuši akreditācijas procesu, aktualizējuši vērtēšanas kritēriju saturu un pastiprinājuši ekspertu sagatavošanu.

Domājot par bērna personības attīstību un attieksmju veidošanu, priekšplānā ir izvirzījušies audzināšanas un vērtībuzglītības jautājumi, lai veicinātu skolēnu pozitīvu pašvērtējumu, spēju patstāvīgi domāt un atbildīgu rīcību. Līdztekus jau minētajām nākotnes cilvēka kompetencēm šādas jaunās paaudzes veidošana ir izaicinājums pastāvošajai sabiedrībai, ģimenei un, protams, skolai.

Patiesībā neviens nezina, kas būs tālāk. No pieredzes vien apzināmies – lai kaut ko izmainītu, vispirms ir jāmainās pašam. Lai skolēni iegūtu jaunas kompetences, prasmes, attieksmes, tām jāpiemīt pašiem skolotājiem. Nevar iedot citam to, kā nav pašam. Manuprāt, mūsdienu skolotājam netrūkst zināšanu savā mācību priekšmetā, profesionalitātes, pedagoģisko un metodisko prasmju, pienākuma apziņas. Šobrīd ir svarīgi tam noticēt – nostiprināt adekvātu pašapziņu, būt harmonijā ar sevi un apkārtējo vidi, spēt pieņemt jaunus izaicinājumus un nebaidīties. Dzīves vērtību un attieksmju pārskatīšana ir tas, kas nepieciešams mūsu sabiedrībai, un tas attiecas uz katru no Mums.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja Inita Juhņēviča

SATURA RĀDĪTĀJS

I. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Iestādes juridiskais statuss	4
2.2. Iestādes darbības jomas un funkcijas.....	4
2.3. Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra.....	5
2.4. Iestādes darbības virzieni un mērķi.....	5
2.5. Pārskata gada galvenie uzdevumi	6
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI.....	7
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	7
2.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma rezultatīvie rādītāji.....	7
2.2.1. Reģistrācija	9
2.2.2. Izglītības programmu licencēšana	19
2.2.3. Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana.....	23
2.2.4. Uzraudzība.....	34
2.2.5. Gatavošanās ESF projekta īstenošanai	36
2.3. Veiktie un pasūtītie pētījumi	37
2.4. Publiskie pakalpojumi.....	38
2.5. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu, pārskats par iestādes darbības uzlabošanu, pretkorupcijas pasākumi	39
III. PERSONĀLS	41
3.1. Amata vietas un nodarbināto skaits un sastāvs	41
3.2. Personāla kustība	41
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU.....	43
4.1. Sabiedrības informēšana un izglītošana.....	43
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru un citas sabiedriskās aktivitātes.....	44
V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	45

I. PAMATINFORMĀCIJA

Izglītības kvalitātes valsts dienesta juridiskā adrese: Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, Rīga, LV-1050

Izglītības kvalitātes valsts dienesta birojs Rēzeknē: 18. novembra iela 16, Rēzekne, LV-4601

Tīmekļa vietne: www.ikvd.gov.lv

Twitter konts: @IKVD_gov_lv

1.1. Iestādes juridiskais statuss

Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk tekstā – arī kvalitātes dienests) ir Izglītības un zinātnes ministrijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Izglītības kvalitātes valsts dienests izveidots 2009. gada 1. jūlijā, pārveidojot [Izglītības valsts inspekciju](#), kurai ar Ministru kabineta 2009. gada 29. maija rīkojumu Nr.356 „[Par Profesionālās izglītības administrācijas un Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras reorganizāciju](#)” tika nodotas atsevišķas Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras un Profesionālās izglītības administrācijas funkcijas, kā arī uzdots uzturēt izglītības un zinātnisko institūciju reģistrus.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja no 2012. gada 12. septembra ir Inita Juhņeviča.

2.2. Iestādes darbības jomas un funkcijas

Izglītības kvalitātes valsts dienests kontrolē Izglītības likuma, Vispārējās izglītības likuma, Profesionālās izglītības likuma, Augstskolu likuma un citu ar izglītību saistīto normatīvo aktu ievērošanu Latvijas Republikas teritorijā. Kvalitātes dienesta kompetence, kā arī kvalitātes dienesta vadītāja un viņa pilnvaroto dienesta amatpersonu tiesības noteiktas [Izglītības likuma 20.pantā](#).

[Ministru kabineta 2013. gada 23. aprīļa noteikumi Nr.225](#) „Izglītības kvalitātes valsts dienesta nolikums” nosaka, ka Izglītības kvalitātes valsts dienestam ir šādas funkcijas:

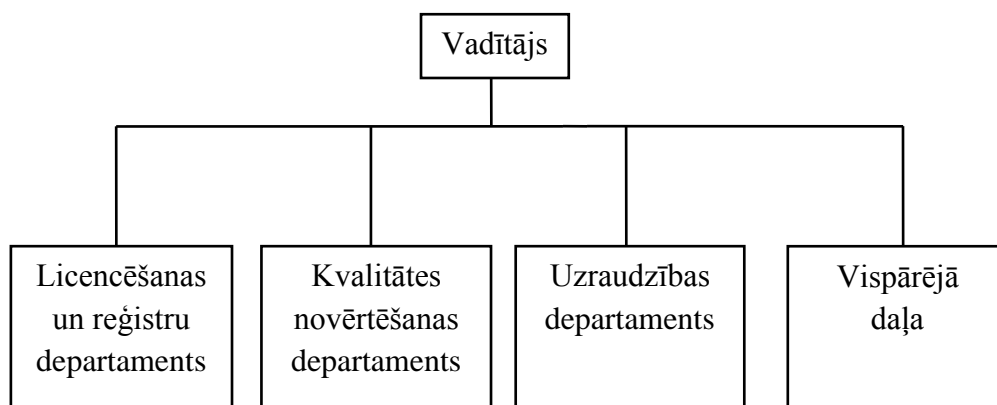
- iegūt, apkopot un analizēt izglītības politikas veidošanai un īstenošanai nepieciešamo informāciju;
- reģistrēt izglītības iestādes, citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, zinātniskās institūcijas un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējus;
- licencēt izglītības programmas (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmas);
- nodrošināt vispārējās un profesionālās izglītības (izņemot augstāko profesionālo izglītību) kvalitātes novērtēšanu;
- organizēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu;
- kontrolēt izglītības procesu un sniegt ieteikumus konstatēto trūkumu novēršanai;
- nodrošināt pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšanu un uzskaiti;
- veikt sporta speciālistu un sporta izglītības iestāžu darba uzraudzību;
- izvērtēt iepriekš sodītās personas un lemt par atļauju strādāt par pedagogu.

2.3. Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra

Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūru veido 3 pamatdarbības departamenti un 1 daļa (skat. 1. attēlu).

1. attēls

Izglītības kvalitātes valsts dienesta struktūra

2.4. Iestādes darbības virzieni un mērķi

Izglītības kvalitātes valsts dienesta darbības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un tiesisku izglītību, veicot izglītības kvalitātes monitoringu un sniedzot atbalstu izglītības procesa īstenošanā.

Lai sasniegtu mērķi, kvalitātes dienests:

- 1) veido vienotu visu izglītībā iesaistīto pušu izpratni par mūsdienīgas, labas skolas un kvalitatīvas izglītības kritērijiem;
- 2) strādā pie visu iesaistīto pušu tiesību, vienlīdzīgas attieksmes, cieņpilnas un koleģiālas sadarbības, godīguma un atbildīguma nodrošināšanas izglītības jomā;
- 3) veic daudzpusīgas darbības izglītības (procesa un rezultāta) kvalitātes uzlabošanai gan atsevišķās izglītības iestādēs, gan visas valsts mērogā;
- 4) regulāri pilnveido izglītības iestāžu kvalitātes iekšējās un ārējās vērtēšanas sistēmu;
- 5) sadarbībā ar citām valsts pārvaldes iestādēm īsteno un attīsta izglītības kvalitātes monitoringu – regulāri iegūst un apkopo informāciju no izglītības iestādēm un pašvaldībām, to analizējot, izdarot secinājumus, izstrādājot priekšlikumus turpmākai rīcībai, kā arī publiskojot ziņojumus par veikto izpēti, secinājumiem un priekšlikumiem;
- 6) apkopo un popularizē labāko izglītības praksi, risina problēmsituācijas, profesionāli konsultē, sniedz metodisko atbalstu izglītības pakalpojuma sniedzējiem un citām personām – izglītības iestāžu vadītājiem, pedagogiem, izglītojamajiem, viņu vecākiem, bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem u.c.

2.5. Pārskata gada galvenie uzdevumi

Atbilstoši darbības mērķim kvalitātes dienests 2016. gadā¹ izvirzīja virkni darba uzdevumu, tai skaitā:

- Pilnveidot izglītības iestāžu un citu Izglītības likumā noteikto institūciju reģistrācijas kārtību, samazinot administratīvo slogu;
- Profesionālās izglītības programmu licencēšanas procesā paplašināt sadarbību ar Nozaru ekspertu padomēm (NEP), t. sk. modulāro programmu izstrādē un licencēšanā;
- Nodrošināt Ministru kabineta noteikumu “Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” pieņemšanu;
- Veicināt vienotu pieeju izglītības kvalitātes vērtēšanas procesam, organizējot akreditācijas ekspertu atlasī un īstenojot vismaz 6 akreditācijas ekspertu kursus;
- Veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas uzraudzību, novērojot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu norisi un analizējot iegūtos datus;
- Organizēt un nodrošināt saņemto iesniegumu izskatīšanu, t.sk. pārbaužu un pēcpārbaužu veikšanu izglītības iestādēs, sniedzot nepieciešamo konsultatīvo atbalstu;
- Analizēt situāciju izglītībā un iepazīstināt sabiedrību ar informāciju par skolās neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo ilgstošiem neattaisnotiem kavējumiem un rīcību to novēršanai;
- Apkopot un analizēt informāciju par vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu sniegumu atbilstoši akreditācijas rezultātiem un veikt akreditācijas ekspertu ieteikumu izpildes monitoringu;
- Ievērojot grozījumus Izglītības likumā, izstrādāt Ministru kabineta noteikumus par kārtību, kādā izsniedz pedagoga privātprakses uzsākšanas sertifikātu;
- Izstrādāt priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku mazināšanai nepieciešamos grozījumus Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 788 „Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība”, Ministru kabineta 2011. gada 1. februāra noteikumos Nr. 89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”; Ministru kabineta 2009. gada 4. augusta noteikumos Nr. 871 „Obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites kārtība”;
- Veikt nepieciešamos priekšdarbus Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projekta īstenošanai, tostarp izstrādāt Ministru kabineta noteikumus un projektu, veidot projekta komandu un informēt sabiedrību par projektā paredzētajām aktivitātēm;
- Organizēt 7 izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveides kursus, stiprinot izglītības iestāžu dibinātāju (t.sk. pašvaldību) izpratni par izglītības kvalitāti un tās vērtēšanu, kā arī veicinot dibinātāja iesaisti izglītības iestāžu pašvērtēšanas procesā;
- Īstenot *Erasmus+* programmas projektu “Atbalsts EQAVET kontaktpunktiem”, izstrādājot un aprobējot aptaujas anketas par 6.indikatoru „Apgūto prasmju izmantošana darba vietā” un 9.indikatoru „Profesionālās izglītības un profesionālās tālākizglītības programmu pieprasījuma apzināšana darba tirgū”;
- Veicinot sabiedrības informēšanu un iesaisti, regulāri sniegt plašsaziņas līdzekļos skaidrojumus par aktualitātēm izglītībā. Nodrošināt aktuālas informācijas pieejamību par kvalitātes dienesta darbību un pakalpojumiem kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē un Twitter kontā.

¹ Skat. Izglītības kvalitātes valsts dienesta darba plāns 2016.gadam

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Izglītības kvalitātes valsts dienesta darbības nodrošināšana 2016. gadā tika īstenota no budžeta programmas 42.00.00 „Padotības iestādes un to pasākumi” apakšprogrammas 42.01. 00 „Iestāžu darbības nodrošināšana” (sk. 1. tabulu).

1. tabula

Finanšu līdzekļu izlietojums 2016. gadā

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	845831	937918	880339
1.1.	dotācijas	754939	760975	760975
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	90892	176943	119364
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	844505	939244	875433
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	836851	938859	875048
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	0	0	0
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	836851	938859	875048
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	0	385	385

2.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojuma rezultatīvie rādītāji

Izglītības kvalitātes valsts dienesta galveno izdevumu izpilde 2016. gadā bija saistīta ar Izglītības iestāžu, Izglītības likumā noteikto institūciju, Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju un Zinātnisko institūciju reģistru kārtošānu, pedagogu privātprakses sertificēšanu, izglītības programmu licencēšanu, izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanu, normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību izglītībā, zinātnē un sportā, ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences tiesību deleģēšanu akreditētām profesionālās izglītības iestādēm un iepriekš sodīto personu izvērtēšanu.

Kvalitātes dienesta apgūtā finansējuma ietvaros pamatbudžeta konta izpilde ir paredzēta plānotajiem pasākumiem un aktivitātēm, 2016. gadā sasniedzot 2. tabulā atspoguļotos rezultātus.

*Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2016. gada rezultatīvie rādītāji
sadalījumā pa īstenotajām aktivitātēm*

Izglītības kvalitātes valsts dienesta 2016. gada rezultatīvie rādītāji sadalījumā pa īstenotajām aktivitātēm Īstenotās aktivitātes	Rezultatīvie rādītāji (skaits)
Izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju reģistrācija	<ul style="list-style-type: none"> • Reģistrētās jaunās izglītības iestādes – 38; • Reģistrētās jaunās zinātniskās institūcijas – 2; • Izmaiņas izglītības iestāžu reģistrācijas datos – 462; • Izmaiņas Zinātnisko institūciju reģistrācijas datos – 7; • No Izglītības iestāžu reģistra izslēgtās izglītības iestādes – 86; • No zinātnisko institūciju reģistra izslēgtās zinātniskās institūcijas – 9; • Reorganizētās izglītības iestādes – 19.
Izglītības programmu licencēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izsniegtas licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai – 1770; • Izsniegtas licences vispārējās izglītības programmām – 547.
Izglītības programmu īstenošanas un izglītības iestāžu darbības akreditācija	<ul style="list-style-type: none"> • Akreditētas profesionālās izglītības iestādes – 40; • Akreditētas profesionālās izglītības iestādes profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanai – 609; • Akreditētas profesionālās izglītības iestādes profesionālās pilnveides izglītības programmas īstenošanai – 272; • Akreditētas profesionālās izglītības programmas – 644; • Akreditētas vispārējās izglītības iestādes – 181; • Akreditētas vispārējās izglītības programmas – 759.
Pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izsniegti pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikāti – 431; • Pagarināti pedagogu privātprakses sertifikāti – 44; • Atteikums izsniegt pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu – 11.
Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Reģistrēti bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēji – 478; • Atteikums reģistrēt bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju – 1; • Izslēgti no Bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēju reģistra – 30; • Veikti grozījumi Bērnu uzraudzības

	pakalpojuma sniedzēju reģistrā – 169.
Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas nodrošināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītības iestādes, kurām piešķirts deleģējums veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu – 19; • Noslēgti deleģēšanas līgumi – 140; • Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā izsniegtas profesionālās kvalifikācijas apliecības – 1443.
Normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību izglītībā, zinātnē un sportā	<ul style="list-style-type: none"> • Veiktas izglītības iestāžu un izglītības procesa pārbaudes – 165; • Veiktas pēcpārbaudes par uzdotā izpildi, novēršot neatbilstības – 128; • Dalība centralizēto eksāmenu novērošanā – 41; • Izskatīti privātpersonu iesniegumi – 590.
Iepriekš sodīto personu izvērtēšana	<ul style="list-style-type: none"> • Izsniegtas atļaujas strādāt par pedagogu – 42; • Izsniegtas atļaujas strādāt par pedagogu atsevišķās izglītības mērķgrupās – 3; • Atteikumi izsniegt atļauju strādāt par pedagogu – 1.

2.2.1. Reģistrācija

2016. gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests turpināja izglītības iestāžu, zinātnisko institūciju un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju, veica skolās neregistrēto obligātā izglītības vecuma bērnu uzskaiti, kā arī uzturēja citus izglītības jomas reģistrus, tai skaitā Augstskolu reģistru, Licencēto izglītības programmu reģistru, Akreditēto izglītības iestāžu un eksaminācijas centru reģistru, Akreditēto izglītības programmu reģistru, Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistru.

Izglītības iestāžu un zinātnisko institūciju reģistrācija

Sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM) pārskata gadā veikts Zinātnisko institūciju reģistra monitorings (izslēgtas 9 zinātniskās institūcijas), kā arī nodrošināta piedalīšanās Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas (NZDIS) ieviešanā, kā arī sadarbība normatīvā regulējuma pilnveidē (grozījumi Zinātniskās darbības likumā).

Izglītības iestāžu reģistrā pārskata gada pēdējā ceturksnī sākts darbs pie informācijas aktualizācijas attiecībā uz profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības iestādēm.

Izglītības iestādēm, kurām kopš reģistrācijas brīža nav atjaunota informācija, tika izsūtītas vēstules ar aicinājumu aktualizēt informāciju Izglītības iestāžu reģistrā. Tādēļ monitoringa rezultātā 2016. gadā palielinājies no reģistra svītrotu izglītības iestāžu skaits. Vienlaikus, attīstot un uzlabojot reģistru

darbību, kā arī nodrošinot prasības par izglītības iestāžu telpu atbilstību higiēnas un drošības prasībām, organizēta aktīva sadarbība ar kompetentajām iestādēm (Veselības inspekcija, Ekonomikas ministrija, būvvaldes) un IZM, t. sk. organizējot tikšanos un pārrunas klātienē.

2015. gada 1. augustā stājās spēkā Ministru kabineta 2015. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 397 "Izglītības iestāžu un citu Izglītības likumā noteikto institūciju reģistrācijas kārtība", kuru 11. punkts paredz, ka Izglītības iestāžu reģistra atbildīgajai amatpersonai pirms izglītības iestādes reģistrēšanas jāpārlicinās, vai:

- iesniedzējs ir saņēmis Veselības inspekcijas atzinumu par telpu gatavību darbības sākšanai un atbilstību higiēnas prasībām;
- izglītības programmas īstenošanas būves vai telpu lietošanas veids atbilst plānotajai darbībai un ir reģistrēts Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā;
- būve vai telpas, kur īsteno izglītības programmu, ir pieņemtas ekspluatācijā;
- izglītības programmas īstenošanas vietas adrese un juridiskā adrese atbilst Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas datiem.

Savukārt 2016. gada 1. jūnijā stājās spēkā grozījumi Izglītības likumā, kas noteic, ka izglītības programmas tiek īstenotas personas dzīvībai un veselībai drošos apstākļos (36. panta trešā daļa) un ka Izglītības iestāžu reģistrā iekļaujamās ziņas par izglītības iestādes telpu platību, tehnisko aprīkojumu, to atbilstību būvniecības, drošības, higiēnas prasībām (24. panta otrās daļas 5. punkts).

Sadarbībā ar Ekonomikas ministrijas pārstāvjiem tika panākts risinājums, ka minēto izglītības programmu īstenošanai var izmantot telpas ar līdzīgām funkcijām, piemēram, biroja telpas, aktu zāle u.c. (biroju ēka, ēka izklaides pasākumiem u.tml.), vienlaikus domājot par drošu vidi, proti, ievērojot higiēnas un ugunsdrošības prasības, ko apliecina Veselības inspekcijas un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta atzinumi / kontroles akti.

Vienlaikus, lai atvieglotu informācijas iegūvi par izglītības iestāžu telpu atbilstību, ar atbildīgajām ministrijām / Valsts zemes dienestu 2016. gada nogalē saskaņots starpresoru vienošanās projekts par pieeju Nekustamo īpašu valsts kadastra informācijas sistēmai.

Lai nodrošinātu Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus" projekta Nr.8.3.4.0/16/I/001 "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" īstenošanu, kā arī veicinātu efektīvu informācijas apmaiņu izglītības iestādes, pašvaldības un valsts līmenī par visiem obligāto izglītības vecumu sasniegušajiem bērniem, kas neapmeklē izglītības iestādi, kvalitātes dienests izstrādāja vairākus normatīvo aktu projektus:

1) Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 788 "Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība", paredzot, ka izglītības iestādēm Valsts izglītības informācijas sistēmā (VIIS) būs jāievada arī informācija par izglītojamo ilgstošiem neattaisnotiem kavējumiem, kavējumu ilgumu, to iemesliem un rīcību kavējumu novēršanai, kā arī izglītojamā mācību statusu (eksternis, mācās ārzemēs, mācās uz laiku, mājas apmācība, māj mācība, neapmeklē uz laiku, devies līdzī vecākiem, kas nosūtīti diplomātiskajā dienestā) un atskaitīšanas no izglītības iestādes iemeslu (beidzis, izstājies, miris/bezvēsts prombūtnē, cits iemesls izglītojamā atskaitīšanai);

2) Grozījumi Ministru kabineta 2011. gada 1. februāra noteikumos Nr. 98 "Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi", nosakot arī pilngadīgo izglītojamo neattaisnoto kavējumu uzskaiti, kā arī precizējot izglītības iestāžu, pašvaldību un kvalitātes dienesta kompetenci un atbildību kavējumu apzināšanā un novēršanā, tostarp paredzot, ka kvalitātes dienests reizi gadā apkopo informāciju par ilgstošiem neattaisnotiem kavētājiem, kas ievadīti VIIS.

3) Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 4. augusta noteikumos Nr. 871 "Obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites kārtība", paredzot veikt datu apkopošanu par izglītības iestādēs neregistrētiem bērniem no piecu gadu vecuma.

Visu minēto Ministru kabineta noteikumu grozījumi stājās spēkā 2016. gada augustā un septembrī.

Līdztekus, piedaloties VIIS darba grupā, nodrošināta VIIS funkcionalitātes pilnveide atbilstoši minētajiem normatīvo grozījumiem.

Obligātā izglītības vecuma bērnu uzskaitē

Apkopojot datus par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem, kvalitātes dienests konstatēja, ka 2016./2017. mācību gadā nevienā izglītības iestādē nav reģistrēti 17 357 bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem. No tiem pašvaldībai nav informācijas par 569 bērniem. 2016./2017. mācību gadā pirmo reizi kvalitātes dienests apkopoja arī informāciju par 5 un 6 gadus veciem bērniem un konstatēja, ka nevienā izglītības iestādē nav reģistrēti 1665 šīs vecuma grupas bērni, no tiem pašvaldībai nav informācijas par 133 bērniem (skat. 3. tabulu).

Apkopotie dati par 7 līdz 18 gadus veciem bērniem liecina, ka kopējais izglītības iestādēs neregistrēto bērnu skaits gadu gaitā ir pakāpeniski pieaudzis (skat. 2. attēlu). Salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā tas ir palielinājies par 1445 bērniem. Lai gan pērn pieauguma intensitāte bija mazinājusies, 2016. gadā tā atkal ir palielinājusies.

Ņemot vērā, ka 2016. gadā pirmo reizi tika iegūti dati arī par 5 un 6 gadus veciem bērniem, datu salīdzinājums par šī vecuma izglītības iestādē neregistrēto bērnu skaita izmaiņām būs iespējams tikai 2017./2018. mācību gadā.

2. attēls

Pēc pašvaldību sniegtajiem datiem laikā no 2010. gada līdz 2016. gadam visvairāk izglītības iestādēs neregistrēto bērnu vecumā no 7 līdz 18 gadiem bija izbraukuši no valsts. Turklāt šo bērnu skaits katru gadu pieaug (skat. 3. tabulu un 3. attēlu). Kopš 2010. gada ārvalstīs esošo obligātā izglītības vecuma bērnu skaits ir pieaudzis par 8 157, un 2016. gadā ir 13 803.

Kvalitātes dienesta, pašvaldību un to institūciju aktīvas sadarbības rezultātā līdz 2013. gadam izdevās būtiski samazināt bērnu skaitu ar statusu „Pašvaldībai nav informācijas”, tomēr 2016. gadā tas atkal ir krasi pieaudzis (569 bērni vecumā no 7 līdz 18 gadiem). Turklāt 2016. gadā pašvaldības nav norādījušas statusu 221 bērnam (2015. gadā – 38), savukārt statuss „Pašvaldība noskaidro situāciju” norādīts 225 bērniem (2015. gadā – 221).

Negatīvi vērtējams arī tas, ka, salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā ir pieaudzis to bērnu skaits 7 līdz 18 gadu vecumā, kuri neapmeklē izglītības iestādi ilgstošas slimības dēļ (2014. gadā – 1, 2015. gadā – 4, 2016. gadā – 8).

3.tabula

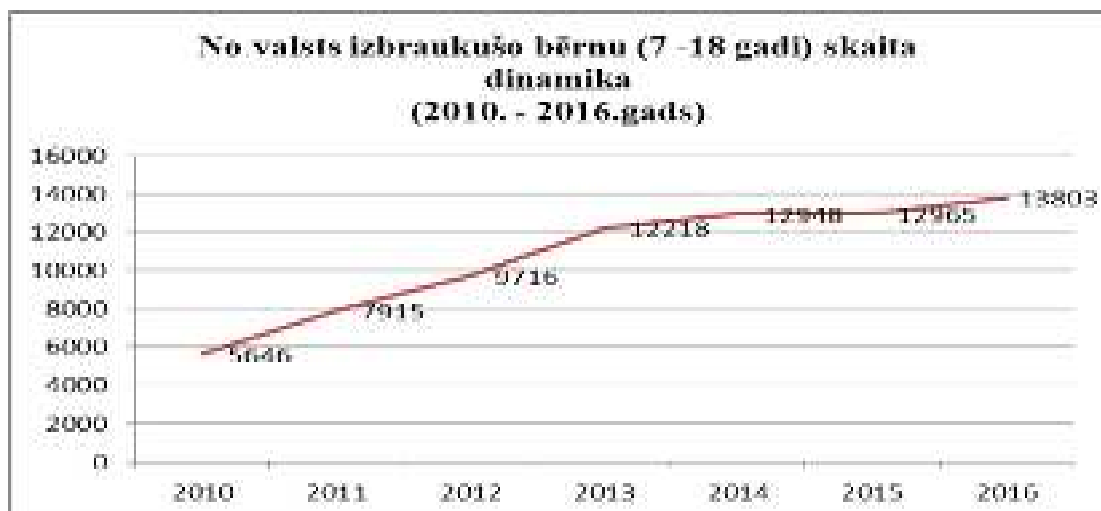
Izglītības iestādēs neregistrēto obligātā izglītības vecuma (no 7 līdz 18 gadiem) bērnu statuss (2010.–2016.gads)

Statuss	Gads						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Izbraucis no valsts	5646	7915	9716	12218	12948	12965	13803
Pašvaldībai nav informācijas	4484	3327	2648	393	427	365	569
Uzturēšanās atļauja, citas valsts pilsonis*				894	1655	1940	2024
Anulēta deklarētā dzīvesvieta	670	763	61	115	186	187	240
Citu iemeslu dēļ neapmeklē izglītības iestādi	214	286	52	42	70	67	133
Invalīds	199	72	23	12	13	12	13
Bezvēsts prombūtnē	71	42	21	22	44	53	49
Adoptēts (uz ārzemēm)	31	8	29	39	46	60	51
Ilgstoši slimojošs	11	9	3	6	1	4	8
Pašvaldība nav norādījusi statusu	0	0	65	176	92	38	221
Iebraucis no ārvalstīm	0	41	0	0	0	0	0
Pašvaldība noskaidro situāciju	0	0	0	256	211	221	225
Atrodas pie bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja**	0	0	0	0	0	0	1
Izglītojas mājās***	0	0	0	0	0	0	20
KOPĀ	11327	12463	12618	14173	15693	15912	17357

* Statuss ieviests no 2013. gada.

** Statuss ieviests no 2016. gada.

*** Statuss ieviests no 2016. gada.

Apkopojot pašvaldību sniegto informāciju, kvalitātes dienests secināja:

- Lai gan iepriekšējos gados to bērnu skaits, par kuriem pašvaldībai nav informācijas, noturējās salīdzinoši zems, 2016. gadā tas krasi pieaudzis.
- Par 643 bērniem vecumā no 5 līdz 18 gadiem pašvaldības ir norādījušas statusu „Pašvaldība noskaidro situāciju” (pārsvārā Rīga) vai „Pašvaldība nav norādījusi statusu” (visvairāk: Ventspils, Rīga, Jūrmala), kas faktiski nozīmē, ka pašvaldībām nav informācijas arī par šiem bērniem vai nav pilnībā noskaidroti apstākļi, kuru dēļ bērni nav reģistrēti izglītības iestāžu sarakstos.
- Kopumā pašvaldības nav noskaidrojušas informāciju par 1345 izglītības iestādēs neregistrētiem bērniem vecumā no 5 līdz 18 gadiem.
- Salīdzinot ar 2015. gadu, 2016. gadā ir pieaudzis to bērnu skaits 7 līdz 18 gadu vecumā, kuri neapmeklē izglītības iestādi ilgstošas slimības dēļ. Tas nozīmē, ka pašvaldību rīcība nav bijusi pietiekami aktīva, lai nodrošinātu ilgstoši slimojošo bērnu iekļaušanu izglītības vidē, kas savukārt mazinātu šādu bērnu un viņu ģimeņu atstumtību un sniegtu sociālu, komunikatīvu un veselību veicinošu efektu.
- Lai noskaidrotu cēloņus, kādēļ bērni nav reģistrēti izglītības iestādē, lielākā daļa pašvaldību veic apsekošanu bērnu dzīvesvietā, iegūst informāciju no bērna kaimiņiem un radniekiem. Tomēr jāatzīmē, ka vairākām pašvaldībām vēl joprojām ir problēmas noskaidrot katra bērna atrašanās vietu un iemeslu izglītības iestādes neapmeklēšanai, kā arī laicīgi un precīzi ievadīt datus VIIS. Tādēļ var uzskatīt, ka pašvaldību darbs informācijas ieguvē un apstrādē ir vēl uzlabojams.

Prakses izpēte „Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kavējumi un rīcība to novēršanai”

Pildot jaunu uzdevumu – īstenot neattaisnoto kavējumu monitoringu, kvalitātes dienests ar mērķi apzināt un analizēt neattaisnoto mācību stundu / nodarbību kavējumu apjomu 2014./2015. mācību gada 2. semestrī un 2015./2016. mācību gadā līdz 1. martam veica izpēti par ilgstošiem neattaisnotiem kavējumiem vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestādēs, aptaujājot 119 pašvaldības. Veicot izpēti, tika apkopoti dati un noskaidroti pašvaldību panāktie uzlabojumi neattaisnotu mācību kavējumu uzskaitē un novēršanā kopš 2015. gada marta, kā arī izdarīti secinājumi par izmaiņām vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamo kavējumu skaitā.

Izpētes rezultātā izdarītie nozīmīgākie secinājumi:

- Kavētāju skaits pamatizglītības programmās ir nedaudz sarucis. Ja 2013./2014. mācību gada 2. semestrī neattaisnoti kavētāji bija 1,6 % no izglītojamo skaita pamatizglītības programmās, 2014./2015. mācību gada 1. semestrī – 1 % no izglītojamo skaita un 2014./2015. mācību gada 2. semestrī – 1,3 % no izglītojamo skaita, tad 2015./2016. mācību gada 1. semestrī neattaisnoti kavētāji saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju bija 0,8 %, bet 2. semestrī līdz 1. martam – 0,7 % no visiem izglītojamiem, kas mācās pamatizglītības programmās.
- 2015./2016. mācību gadā neattaisnotu kavētāju skaits vispārējā vidējā izglītībā, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem mācību gadiem, ir samazinājies. Ja 2013./2014. mācību gada 2. semestrī vispārējā vidējā izglītībā neattaisnoti kavētāji bija 3,5 % no kopējā izglītojamo skaita, 2014./2015. mācību gada 1. semestrī 2 % no izglītojamo skaita, 2014./2015. mācību gada 2. semestrī 3,3 % no kopējā izglītojamo skaita, tad 2015./2016. mācību gada 1. semestrī neattaisnoti kavētāji vispārējā vidējā izglītībā bija 2 %, bet 2. semestrī – 1,4 % no kopējā izglītojamo skaita šajās programmās.
- Analizējot neattaisnoto kavētāju īpatsvaru izglītības programmu griezumā, var secināt, ka profesionālajā izglītībā tas ir vislielākais. 2013./2014. mācību gada 2. semestrī – 3,8 % no kopējā izglītojamo skaita profesionālās izglītības programmās, 2014./2015. mācību gada 1. semestrī – 4,5 % no kopējā izglītojamo skaita, 2. semestrī – 4,8 % no kopējā izglītojamo skaita, 2015./2016. mācību gada 1. semestrī – 4,2 % no kopējā izglītojamo skaita, 2. semestrī – 3,1 %.
- Visvairāk kavētāju ir lielajās pilsētās – Liepājā, Valmierā, Rīgā, Daugavpilī, Jelgavā. Novados vispārējās izglītības programmās visvairāk neattaisnoto kavētāju ir Gulbenes novadā un Stopiņu novadā, savukārt profesionālajā izglītībā visvairāk kavētāju ir Saldus novadā.
- Situācija neattaisnoto kavējumu uzskaites un novēršanas jomā ir uzlabojusies, jo 2014./2015. mācību gada 2. semestrī 46 pašvaldībās bijis ne vairāk par 5 neattaisnotiem kavētājiem, 2015./2016. mācību gada 1. semestrī – 63 pašvaldībās, bet 2015./2016. 2. semestra pirmajos divos mēnešos – 68 pašvaldībās bijis ne vairāk par 5 neattaisnotiem kavētājiem.
- Tomēr joprojām pašvaldībās pastāv problēmas datu apkopošanā par neattaisnotiem kavētājiem. Par to liecina pašvaldību sniegtā informācija, kas norāda, ka, piemēram, Rīgā vispārējās vidējās izglītības iestādēs ir tikai vidēji 10, savukārt Liepājā – vidēji 162 kavētāji un Valmierā – vidēji 154 kavētāji.

Izpētes rezultātā tika sniegti arī priekšlikumi, t.sk. pieņemt kvalitātes dienesta sagatavotos grozījumus normatīvajos aktos attiecībā uz neattaisnoto kavējumu uzskaiti VIIS, kā arī pilngadīgo izglītojamo kavējumu un tālmācības programmu izglītojamo kavējumu monitoringu. Svarīgi ir arī veicināt starpinstitucionālu sadarbību un pieredzes apmaiņu saistībā ar neattaisnotu kavējumu uzskaiti un novēršanu.

Pedagoga privātprakses sertificēšana

2016. gada 28. oktobrī stājās spēkā Ministru kabineta 2016. gada 25. oktobra noteikumi Nr. 682 “Kārtība, kādā izsniedz sertifikātu pedagoga privātprakses uzsākšanai, pagarina tā derīguma termiņu vai anulē to” (MK noteikumi Nr. 682).² Pieņemot Ministru kabineta noteikumus, sertifikātu izsniegšanas procedūra, kas iepriekš notika saskaņā ar kvalitātes dienesta iekšējiem noteikumiem, nav būtiski mainīta, un izsniegtie sertifikāti ir spēkā. Sertifikātus tāpat kā līdz šim izsniedz bez maksas uz trīs gadiem, ievadot informāciju par privātprakses pedagogiem VIIS. Vienlaikus, nodrošinot sertificēšanas procedūras atbilstību Administratīvā procesa likumam, ir precizēta sertifikāta

² Skat. <https://likumi.lv/ta/id/285795-kartiba-kada-izsniedz-sertifikatu-pedagoga-privatprakses-uzsaksanai-pagarina-ta-deriguma-terminu-vai-anule-to>

pagarināšanas kārtība, samazinot iesniedzamo dokumentu skaitu un nosakot, ka izglītības dokumenti jāiesniedz tikai gadījumā, ja dati par pedagogu nav ievadīti VIIS. Tāpat noteikta detalizētāka sertifikāta dublikātu izsniegšanas un atkārtota sertifikāta izsniegšanas (piemēram, vārda vai uzvārda maiņas dēļ) kārtība. MK noteikumu Nr. 682 pieņemšana veicināja gan informācijas par privātprakses pedagogiem aktualizāciju, gan arī atviegloja izsniegto sertifikātu uzskaiti.

Par sertifikātu izsniegšanu lemj kvalitātes dienesta Pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšanas komisija, kura izskata pretendenta iesniegumu un pieņem lēmumu – izsniegt, pagarināt, izsniegt atkārtoti vai arī atteikt sertifikāta saņemšanu. Tā kā visas pedagogu izglītības programmas ir autorprogrammas, komisija īpašu uzmanību pievērš iesniegto izglītības programmu kvalitātei, kā arī izvērtē programmu saturisko un metodisko atbilstību izvēlētajās mērķauditorijas (bērnu, jauniešu un pieaugušo) vajadzībām. Vienlaikus tiek pārbaudīta pedagoga izglītības, profesionālās kvalifikācijas un profesionālās kompetences pilnveides atbilstība normatīvo aktu prasībām.

Laikā no 2009. gada līdz 2016. gada 31. decembrim kvalitātes dienestā kopumā izsniegti 1900 pedagogu privātprakses uzsākšanas sertifikāti. 2016. gadā ir izsniegts 431 sertifikāts, t. sk. 397 interešu izglītības un 34 pieaugušo neformālās izglītības programmu īstenošanai. Tas ir augstākais rādītājs kopš sertifikātu izsniegšanas sākuma, divas reizes vairāk nekā iepriekšējos gados (skat. 4. tabulu). Tādējādi 2016. gada nogalē spēkā bija 860 sertifikāti. Tas savukārt liecina, ka šobrīd Latvijā privātpraksē darbojas aptuveni 700 pedagogu, kas īsteno interešu izglītības un pieaugušo neformālās izglītības programmas (ir arī pedagogi, kas īsteno 2 un vairāk programmas).

Izsniegto sertifikātu skaita pieaugumu ir veicinājušas izmaiņas normatīvajos aktos, kas paredz iespējas atmaksāt pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli par vecāku izdevumiem bērnu interešu izglītībai.

4. tabula.

Izglītības programmas, kuras īsteno privātprakses sertifikātu ieguvušie pedagogi

Izglītības programmu tematiskās jomas	Izglītības programmu skaits		
	2014	2015	2016
Valodu programmas	63	72	79
Runas attīstības un valodas korekcijas programmas	18	23	37
Mākslas programmas	11	19	41
Mūzikas programmas	35	33	99
Dejas programmas	22	25	65
Sporta programmas	7	11	23
Dabaszinību un matemātikas programmas	8	5	4
Pirmsskolas programmas	32	10	17
Cits	13	28	66
Kopā	209	221	431

Vispieprasītākās jau ilgstoši (pēdējo 6 gadu garumā) ir bijušas valodu programmas (pamatā angļu valoda), kuru īstenošanai vidēji gadā tiek izsniegti 60–80 sertifikāti (skat. 4. tabulu).

Jāatzīmē, ka 2016. gadā ir trīskāršojies mūzikas un dejas programmām izsniegto sertifikātu, bet divkāršojies – mākslas un sporta programmām izsniegto sertifikātu skaits, kaut arī kopumā sporta programmām izsniegto sertifikātu skaits ir tikai 5 % no visām izglītības programmām, ko īsteno privātpraksē. Vismazāko interesi pedagogi ir izrādījuši par matemātikas un dabaszinību programmām. Savukārt būtiski ir audzis sertifikātu skaits tematiskajā jomā “Cits”, ietverot tajā interešu izglītības un pieaugušo neformālās izglītības programmas, kuru saturs saistīts, piemēram, ar rotaļām (rotaļdejas, folklorā) un spēlēm (lego, robotika, datorspēles), teātri (runas un kustību māksla), vispārattīstošām

nodarbībām dabā, radošās un domāšanas prasmju (debates) attīstīšanu, rokdarbiem (šūšana, leļļu darināšana), ceļu satiksmes noteikumu apguvi u.c. Minētais liecina, ka interešu izglītība mainās saturiski, un tajā “ienāk” jaunas vēsmas un idejas.

Analizējot sertificēto izglītības programmu sadalījumu atbilstoši mērķgrupai (skat. 5. tabulu), redzams, ka vairāk nekā puse (60 %) sertifikātu ļauj īstenot izglītības programmu bērniem pirmsskolas izglītības pakāpē, 28 % – obligātās izglītības vecuma bērniem un jauniešiem pamatizglītības pakāpē, tikai 3 % sertifikātu – izglītības programmu īstenošanai jauniešiem vidējās izglītības pakāpē, savukārt 8 % sertifikātu – pieaugušo neformālās izglītības programmu īstenošanai. Pārsvārā sertificēt pieaugušo neformālās izglītības programmas ir izvēlējušies tie pedagogi, kas īsteno vairākas programmas un kvalitātes dienestā saņēmuši sertifikātus arī interešu izglītības programmu īstenošanai.

5. tabula.

2016. gadā pedagoga privātpraksē sertificēto izglītības programmu sadalījums pa tematiskajām jomām atbilstoši mērķgrupai

Izglītības programmu tematiskās jomas	Izglītības programmu skaits 2016				
	Pirmsskolas vecuma bērni	Obligātās izglītības vecuma bērni	Jaunieši	Pieaugušie	Kopā
Valodu programmas	52	15	6	6	79
Runas attīstības un valodas korekcijas programmas	22	10	-	5	37
Mākslas programmas	22	11	2	6	41
Mūzikas programmas	51	31	5	12	99
Dejas programmas	49	13	1	2	65
Sporta programmas	14	8	1	-	23
Dabaszinību un matemātikas programmas	1	3	-	-	4
Pirmsskolas programmas	17	-	-	-	17
Cits	33	30	-	3	66
Kopā	261	121	15	34	431

2016. gadā ir reģistrēti arī 11 atteikumi pedagoga privātprakses sertifikāta izsniegšanai, kas pamatā saistīti ar pedagoga izstrādātās izglītības programmas neatbilstību viņa izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai.

Vienlaikus 2016. gadā ir veikts sistemātisks konsultatīvais darbs pedagogu privātprakses uzsākšanas jautājumos, papildināta un atjaunota informācija kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē <http://ikvd.gov.lv/pedagoga-privatprakse/>, aktualizēts informatīvā bukleta saturs, izstrādāti ieteikumi privātpraksē īstenojamo izglītības programmu izstrādei.

Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācija

2016. gadā kvalitātes dienests turpināja bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju un uzturēja Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistru, reģistrējot 478 bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējus, t. sk. 445 fiziskās personas un 33 juridiskās personas (kuras pakalpojuma sniegšanā iesaistīja 87 fiziskas personas). No bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistra izslēgtas 30 personas, t. sk. 7 juridiskās personas.

Kopumā līdz 2016. gada 31. decembrim Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā bija reģistrētas 2514 personas, t. sk. 2368 fiziskās personas un individuālie komersanti, kā arī 146 juridiskās personas, kuras pakalpojuma sniegšanā iesaista 460 fiziskās personas. 128 personas no kopējā reģistrēto personu skaita sniedz nepilna laika pakalpojumu.

Veicinot bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrāciju, kā arī to korektu un tiesisku darbību, kvalitātes dienests 2016. gadā turpinājis īstenot ievērojamu izskaidrojošo un konsultatīvo darbu, sniedzot konsultācijas klātienē, rakstveidā, elektroniski un pa telefonu, galvenokārt par jautājumiem, kas saistīti ar bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēja reģistrācijai nepieciešamajiem dokumentiem, kā arī papildus sniedzis informāciju par atbalsta saņemšanas nosacījumiem no valsts (līdz 2016. gada 31. maijam) un pašvaldībām. Jāatzīmē, ka atbalsta saņemšanas jautājumi vienmēr bijuši visaktuālākie.

Tāpat, atsaucoties aicinājumiem, kvalitātes dienests piedalījies vairākos informatīvos semināros, intervijās plašsaziņas līdzekļos, diskusijās un tematiskos raidījumos, informējot par bērnu uzraudzības pakalpojuma būtību, reģistrācijas kārtību.

Lai panāktu drošu un uzticamu uzraudzības pakalpojumu un primāri ievērotu bērnu intereses un vajadzības, kvalitātes dienests 2016. gadā turpināja aktīvi sadarboties ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, būvvaldēm, Labklājības ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Pārtikas un veterināro dienestu, Veselības inspekciju.

Vērtējot bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācijas norisi, kvalitātes dienests ir novērojis, ka sabiedrībā, tostarp vecākiem, ir interese par bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistru un tā pieejamību, tādējādi secināms, ka Latvijā trūkst bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju (aukļu). Nenoliedzami bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācija ir veicinājusi bērnu uzraudzības pakalpojuma kvalitāti un pieejamību, kā arī bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju legalizāciju, jo starp vecākiem un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju tiek slēgts līgums, un pakalpojuma sniedzējs reģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā vai Uzņēmumu reģistrā, lai maksātu valstī noteiktos nodokļus vai patentmaksu.

Tāpat nepārtrauktā bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācijas nepieciešamības popularizēšana plašsaziņas līdzekļos, kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē un klātienē / neklātienē konsultācijās ir vairojusi Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistra atpazīstamību un attīstījusi sabiedrības izpratni par bērnu uzraudzības pakalpojumu. To pierāda arī personu interese reģistrēt nepilna laika bērnu uzraudzības pakalpojumu, kas neparedz pašvaldību līdzfinansējuma saņemšanu.

6. tabula

Darbības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrā 2016. gadā

Nr.p.k.	Darbības	Skaits
1.	Reģistrēti bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēji	478
2.	Atteikums reģistrēt	1
3.	Izslēgti no reģistra	30
4.	Veikti grozījumi reģistrā	171

Iepriekš sodīto personu izvērtēšana

2012. gada 1. oktobrī stājās spēkā grozījumi Izglītības likuma 50. panta 1. punktā, kas noteica, ka par pedagogu nedrīkst strādāt persona, kas sodīta par tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanu (neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas), izņemot gadījumu, kad pēc sodāmības dzēšanas vai noņemšanas

Ministru kabineta noteikta institūcija, izvērtējusi, vai tas nekaitē izglītojamo interesēm, ir atļāvusi strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2014. gada 15. aprīļa noteikumu Nr. 195 “Kārtība, kādā tiek izvērtēts, vai atļauja strādāt par pedagogu personai, kas bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, nekaitēs izglītojamo interesēm” (MK noteikumi Nr. 195) 2. punktu, kvalitātes dienests no 2015. gada sāka pildīt jaunu funkciju – iepriekš sodīto personu izvērtēšana.

Pēc iesnieguma un dokumentu saņemšanas no personas Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisija atbilstoši MK noteikumos Nr. 195 10. punktā noteiktajam, izvērtē riskus, vai atļauja nekaitēs izglītojamo interesēm, ņemot vērā, vai atļaujas izsniegšana nav pretrunā ar Izglītības likumā un Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktajiem ierobežojumiem strādāt par pedagogu, laikposmu, kas pagājis kopš noziedzīga nodarījuma izdarīšanas, tīša kriminālpārkāpuma vai mazāk smaga nozieguma veidu, raksturu un personas attieksmi pret to, personas darbību laikposmā kopš noziedzīga nodarījuma izdarīšanas līdz dienai, kad persona iesniegusi iesniegumu, vai personas raksturojumu par šo periodu, risku izglītojamo veselībai, drošībai, intelektuālajai un fiziskajai attīstībai, personas un citu institūciju iesniegtajos dokumentos norādīto informāciju, paredzamo ietekmi uz katru izglītības mērķgrupu. Pēc iepazīšanās ar dokumentiem un personas uzklaušanās Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisija pieņem atzinumu ar ieteikumu kvalitātes dienestam izsniegt vai atteikt atļauju strādāt par pedagogu.

Pārskata periodā kvalitātes dienestā tika saņemti 60 personu iesniegumi “Par personas izvērtēšanu”, izsniegtas 42 atļaujas strādāt par pedagogu (tai skaitā 3 atļaujas ar ierobežojumiem strādāt par pedagogu atsevišķās mērķgrupās), pieņemts 1 lēmums par atteikumu izsniegt atļauju. No saņemtajiem iesniegumiem 3 personām nav bijusi nepieciešama atļauja, jo tās atzītas par nesodītām, 15 iesniegumi saņemti no personām, kuras sodītas par smagu vai sevišķi smagu noziegumu un līdz ar to kvalitātes dienestam nav tiesību lemt par atļaujas izsniegšanu.

3 personām noteikti ierobežojumi strādāt ar nepilngadīgajiem, t.i., izsniegtas atļaujas, kas paredz ierobežojumu attiecībā uz izglītības programmām, kuru izglītības mērķgrupa ir izglītojamie līdz 18 gadu vecumam. Atļaujas ar šādu ierobežojumu tiek izsniegtas gadījumā, ja persona bijusi sodīta par tīšu kriminālpārkāpumu vai mazāk smagu noziegumu, tomēr no spriedumā minētā var secināt, ka noziedzīgais nodarījums bijis saistīts ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu.³ Atļauja atteikta personai, kura sodīta par mazāk smagu noziegumu, kā arī sodīta administratīvi par emocionālu vardarbību pret bērniem.

12 gadījumos, kad, salīdzinot VIIS ievadīto informāciju par personas amatiem un no Iekšlietu ministrijas Informācijas centra saņemto informāciju par personas sodāmību, kvalitātes dienests secināja, ka persona, kas sodīta par smagu vai sevišķi smagu noziegumu strādā par pedagogu, tika nosūtīta vēstule izglītības iestādei ar lūgumu nekavējoties nodrošināt skolas darbības atbilstību Izglītības likuma 50. panta 1. punktā noteiktajām prasībām.

Izvērtējot VIIS datus, kvalitātes dienests 2016. gadā nosūtīja 33 vēstules izglītības iestādēm, lūdzot informēt, vai visi pedagogi atbilst Izglītības likuma 50. pantā un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. pantā noteiktajam. Tāpat šādu informāciju kvalitātes dienests izglītības iestādēm lūdza sniegt saistībā ar izglītības iestādes vai izglītības programmu akreditāciju.

³ Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektās daļas 1. punktā noteiktajam izglītības iestādēs, kurās uzturas bērni, nedrīkst strādāt personas, kuras sodītas par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai noņemšanas.

Salīdzinot ar 2015. gadu, saņemts mazāk iesniegumu par personas izvērtēšanu (2015. gadā – 109), kā arī samazinājies iesniegumu skaits no personām, kas bijušas sodītas par tīšiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar vardarbību vai vardarbības piedraudējumu.

Tāpat kā 2015. gadā kvalitātes dienests sniedzis skaidrojumus plašsaziņas līdzekļiem un bieži konsultējis izglītības iestādes un personas par ierobežojumiem strādāt par pedagogu un izvērtēšanas procedūru. Jāuzsver, ka joprojām daudzi pedagogi un izglītības iestāžu vadītāji neizprot pedagogiem noteikto ierobežojumu būtību un nepārzina normatīvajos aktos noteikto nepieciešamo rīcību.

2.2.2. Izglītības programmu licencēšana

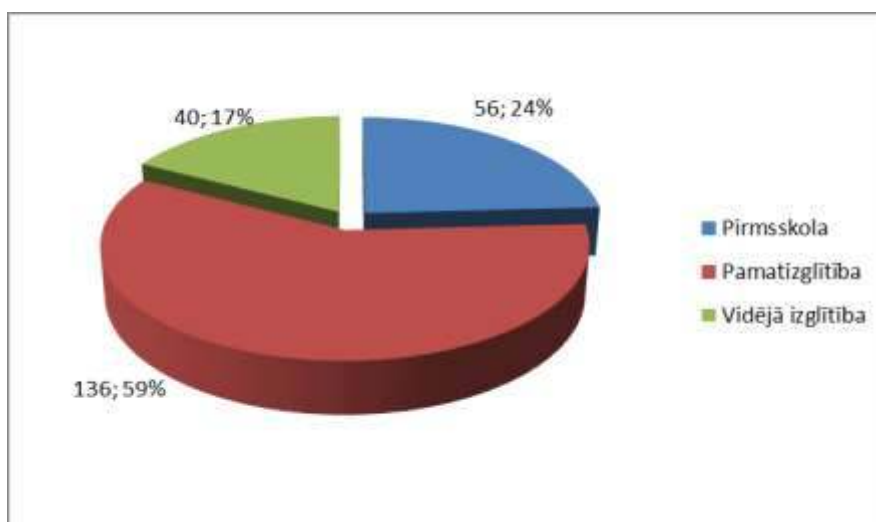
2016. gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests nodrošināja vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības studiju programmas) licencēšanu Ministru kabineta 2009. gada 14. jūlija noteikumos Nr. 775 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas kārtība” (MK noteikumi Nr. 775), Ministru kabineta 2008. gada 2. decembra noteikumos Nr. 990 „Noteikumi par Latvijas izglītības klasifikāciju” (MK noteikumi Nr. 990) un kvalitātes dienesta 2014. gada 22. jūlija iekšējos noteikumos Nr. 11 „Vispārējās un profesionālās izglītības programmu licencēšanas norises kārtība” noteiktajā kārtībā. Vienlaikus tika nodrošināts metodiskais atbalsts un konsultācijas vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu izstrādes, aktualizēšanas un īstenošanas jautājumos.

Vispārējās izglītības programmu licencēšana

2016. gadā izsniegtas 547 licences vispārējās izglītības programmu īstenošanai, t. sk. 232 (42 %) – jaunas izglītības programmas īstenošanai, savukārt 315 (58 %) gadījumos veikta licences nomaiņa. No 232 jaunu programmu īstenošanai izsniegtajām licencēm 56 (24 %) izsniegtas pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, 136 (59 %) licences – pamatizglītības programmu īstenošanai un 40 (17 %) licences – vispārējās vidējās izglītības programmu īstenošanai (skat. 4. attēlu). Salīdzinot ar 2015. gadu, izsniegto licenču, t. sk. jauno licenču skaits, ir nedaudz samazinājies. Samazinājies arī pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits (2015. gadā – 85). Joprojām visvairāk jauno licenču tiek izsniegts pamatizglītības programmu īstenošanai.

4. attēls

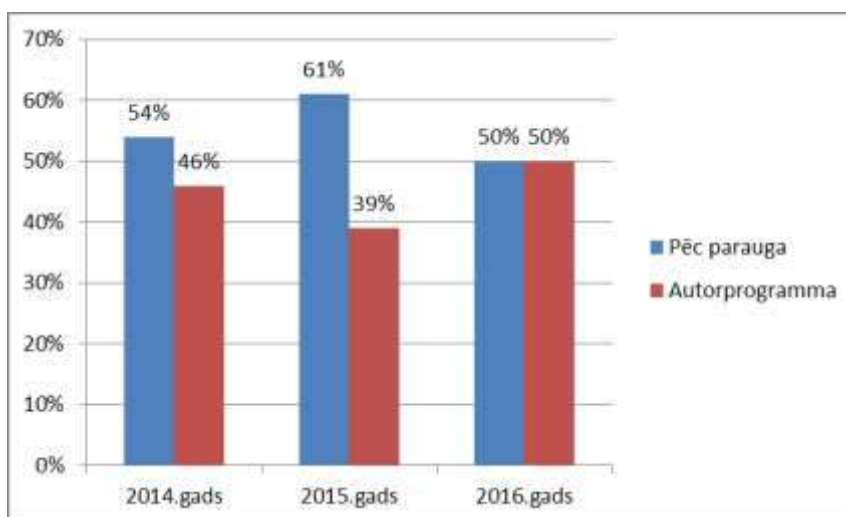
Jaunu programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits izglītības pakāpēs

2016. gadā 95 % no visām jaunajām licencētajām pirmsskolas izglītības programmām, 41 % no visām jaunajām licencētajām pamatizglītības programmām un 17,7 % no visām jaunajām licencētajām vispārējās vidējās izglītības programmām tiek īstenotas pēc apstiprinātā parauga. Tas nozīmē, ka 50 % (116) licenču izsniegtas programmas īstenošanai pēc parauga un 50 % (116) – autorprogrammu īstenošanai, tādējādi autorprogrammu skaits ir pieaudzis, it īpaši pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā. Salīdzinot 2016. gadā licencēto programmu skaitu ar 2014. un 2015. gadā licencētajām programmām, var secināt, ka autorprogrammu skaits ir svārstīgs (skat. 5. attēlu).

5. attēls

Pēc parauga īstenotās un autorprogrammas 2014.–2016. gadā

Pārskata periodā būtiski pieaugusi izglītības iestāžu interese par virzienu izglītības programmu īstenošanu – kādā no virzieniem licencētas 39 (51 %) pamatizglītības programmas, t. sk. 29 matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programmas, un 22 (56 %) vispārējās izglītības programmas, t. sk. 9 matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena un 9 profesionāli orientētā virziena programmas (sk. 7. tabulu).

7. tabula

2016. gadā izsniegtās licences jaunām izglītības programmām atbilstoši izglītības programmas satura virzienam

Izglītības līmenis	Licencēto programmu skaits
Pamatizglītība:	
-vispārīzglītojošais (bez virziena)	37
-humanitāra un sociālā virziena	6
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena	29
-profesionāli orientētā virziena	4
Vidējā izglītība:	
-vispārīzglītojošais virziens	17
-humanitārais un sociālais virziens	4
-matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziens	9
-profesionāli orientētais virziens	9

Ievērojot izglītības iestāžu patstāvību izglītības programmu izstrādē un licencēšanā, vienlaikus nodrošinot iespēju personām, kas priekšlaicīgi pametušas mācības, atsākt un iegūt noteiktas pakāpes izglītību (otrās iespējas izglītība), 2016. gadā ir licencētas 15 izglītības programmas īstenošanai vakara (maiņu) un 14 izglītības programmas tālmācības vai neklātienēs formā. Šāda veida programmu īstenošana nodrošina iespēju iegūt vispārējo izglītību personām, kuras veselības, ģimenes apstākļu, darba, sociālekonomisko vai citu apstākļu dēļ nav varējušas apgūt izglītības programmu pilna laika klātienēs formā.

Nodrošinot vienlīdzīgas izglītības ieguves iespējas, atbalstot sociālās atstumtības riska bērnu un bērnu ar īpašām vajadzībām iekļaušanos izglītības sistēmā, 2016. gadā ir izdotas 82 licences jaunu speciālās izglītības programmu īstenošanai, t. sk. 21 licence speciālās pirmsskolas izglītības programmu īstenošanai, 60 licences speciālās pamatzglītības programmu īstenošanai un 1 – speciālās vidējās izglītības programmas īstenošanai. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, licencēto speciālās izglītības programmu skaits ir samazinājies (2015. gadā tika izsniegtas 229 licences speciālās izglītības programmu īstenošanai).

2016. gadā arī pieņemti 5 lēmumi par atteikumu izsniegt licenci vispārējās izglītības programmas īstenošanai, kā arī veikti grozījumi 225 vispārējās izglītības programmās.

Profesionālās izglītības programmu licencēšana

2016. gadā izdotas 1770 licences profesionālās izglītības programmu īstenošanai, 678 no tām – jaunām izglītības programmām, 1092 gadījumos notikusi licenču nomainīšana (sk. 8. tabulu un 6. attēlu). Salīdzinot ar iepriekšējiem pārskata periodiem, izsniegto licenču skaits ir samazinājies.

8. tabula

2016. gadā profesionālās izglītības programmām izsniegtās licences

Izdotas licences	Kopā	No tām jaunas	No tām nomainītas	No tām DVB programmas	No tām modulārās	Veikti grozījumi (MK not. Nr.211)
Sākotnējā profesionālā izglītība	605	169	436	10	29	530
Profesionālā tālākizglītība "T"	194	100	94	-	-	
Profesionālās pilnveides izglītība "P"	316	104	212	-	-	
Profesionālās ievirzes izglītība "V"	655	305	350	-	-	

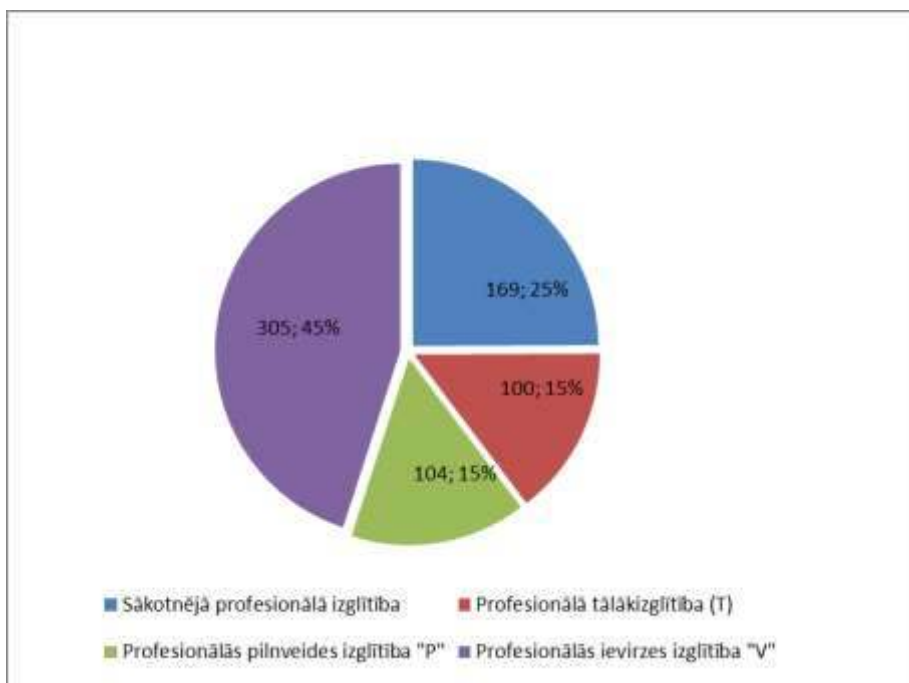
Pārskata gadā ir sākta profesionālās izglītības satura reforma, kas vērsta uz profesionālajām kompetencēm balstītu un sasniedzamajiem rezultātiem vērstu pieeju izglītības procesa īstenošanā, attiecīgi nosakot profesionālās izglītības programmu mērķus un uzdevumus.

Vairākas izglītības iestādes ir sekmīgi sākušas īstenot izglītības programmas darba vidē balstītu mācību (DVB) organizēšanai (izsniegtas 10 licences). Eiropas Sociālā fonda (ESF) darbības

programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājuma 1.2.1.1.1. apakšaktivitātes „Nozaru kvalifikāciju sistēmas izveide un profesionālās izglītības pārstrukturizācija” projekta „Nozaru kvalifikācijas sistēmas izveide un profesionālās izglītības efektivitātes un kvalitātes paaugstināšana” (vienošanās Nr. 2010/0274/1DP/1.2.1.1.1/10/IPIA/VIAA/001) ietvaros ir izstrādātas 29 modulārās profesionālās izglītības programmas un atbilstoši izsniegtas 29 licences.

6. attēls

2016. gadā jaunām profesionālās izglītības programmām izsniegtās licences

2016. gadā veikti grozījumi Ministru kabineta 2000. gada 27. jūnija noteikumos Nr. 211 “Noteikumi par valsts profesionālās vidējās izglītības standartu un valsts arodizglītības standartu”, kas noteica, ka no 2016./2017. mācību gada visās profesionālās izglītības programmās 1. kursā jāievieš tehniskā vai humanitārā virziena mācību priekšmeti un mācību kurss “Sabiedrības un cilvēka drošība”. Mācību kurss “Sabiedrības un cilvēka drošība” nodrošinās tematu – darba aizsardzība, pirmā palīdzība, ugunsdrošība, elektrodrošība, civilā aizsardzība, vides aizsardzība, veselības izglītība – sistēmisku apguvi. Minētā mācību kursa ieviešanai tika izdarīti 530 profesionālās arodizglītības, profesionālās vidējās un profesionālās tālākizglītības programmu grozījumi.

Izvērtējot sākotnējās profesionālās izglītības programmu licencēšanas procesu, jāsecina, ka, ievērojot 2016. gadā turpināto profesionālās izglītības iestāžu tīkla optimizāciju un to, ka licences izsniedz uz nenoteiktu laiku, ir samazinājies jaunu profesionālās izglītības programmu īstenošanai izsniegto licenču skaits (605), salīdzinot ar 2015. gadu (847), taču valsts un pašvaldību dibinātās profesionālās izglītības iestādes joprojām pievērš lielu vērību tādu profesionālās vidējās izglītības programmu licencēšanai, kurās izglītojamie uzsāk mācības pēc vidējās izglītības iegūšanas, tādējādi 1,5–2 gadu laikā saņemot apliecību par profesionālo vidējo izglītību (2015. gadā šādām programmām izsniegtas 177 licences, 2016. gadā – 199 licences).

Nodrošinot pieaugušo profesionālo izglītību, 2016. gadā ir izdotas 316 licences profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanai (no kurām 33 % izsniegtas jaunu izglītības programmu īstenošanai) un 194 licences profesionālās tālākizglītības programmu īstenošanai (no kurām 51 % – jaunu izglītības programmu īstenošanas sākšanai). Vienlaikus jānorāda, ka valsts un pašvaldības

izglītības iestādes licences šādu programmu īstenošanai 2016. gadā saņēmušas mazāk (120, 24 %) nekā privātās izglītības iestādes (390, 76 %).

Pieaugušo profesionālās izglītības programmu licencēšana pārsvarā tiek īstenota, lai nodrošinātu Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotos ESF atbalsta pasākumus darba meklētājiem un bezdarbniekiem un sniegtu iespēju apgūt jaunas darba prasmes un iemaņas šajās programmās.

Pamatojoties uz Latvijas Nacionālā kultūras centra darbu pie programmu izstrādes un izmaiņām mācību plānos, kā arī uz MK noteikumos Nr. 990 veiktajiem grozījumiem izglītības klasifikācijā, 2016. gadā izsniegtas 655 licences profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai (53 % gadījumu notikusi licenču nomaina, bet 47 % gadījumu izsniegtas licences jaunu programmu īstenošanai). 80 % no šīm licencēm ir izsniegtas mūzikas, mākslas un dejas profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai, bet 20 % – sporta izglītības programmu īstenošanai.

Salīdzinot ar 2015. gadu, nav vērojamas būtiskas izmaiņas attiecībā uz populārākajām profesionālajām kvalifikācijām, kuru ieguvei tiek licencētas programmas. Joprojām pieprasītākās ir ēdināšanas pakalpojumu, komerczinību, būvdarbu, koka izstrādājumu izgatavošanas, metālapstrādes, autotransporta, šūto izstrādājumu ražošanas tehnoloģiju, grāmatvedības, datoru lietošanas, datorsistēmu specialitātes u.c. Populārākās kvalifikācijas kultūras nozarē ir mūziķis un dizaina speciālists (ar specializācijām).

2.2.3. Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana

Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšana (akreditācija)

Vispārīga informācija

Pārskata gadā Izglītības kvalitātes valsts dienests turpināja vispārējās izglītības un profesionālās izglītības programmu īstenošanas, kā arī izglītības iestāžu un eksaminācijas centru darbības kvalitātes vērtēšanu (skat. 9. tabulu). Latvijā izglītības kvalitātes vērtēšana notiek, pēc vienotiem kritērijiem īstenojot izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes iekšējo (pašnovērtējums) un ārējo (akreditācija) novērtēšanu. Izglītības kvalitātes iekšējā vērtēšana jeb pašnovērtējums ir izglītības iestādes pārskats par plānoto un izdarīto visās vērtēšanas jomās un kritērijos. Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes ārējā vērtēšana balstās uz izglītības iestādes pašnovērtējumu.

Izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu akreditācija norit bez ekspertu komisijas ziņojuma un priekšlikuma un pamatojoties uz akreditācijas komisijas priekšlikumu gadījumos, ja izglītības programma iepriekš bija akreditēta uz 6 gadiem, kā arī ja izglītības iestāde īsteno citu Latvijas izglītības klasifikācijai atbilstošu tai pašai izglītības programmas kopai piederīgu akreditētu profesionālās izglītības programmu. Pārskata periodā bez ekspertu komisijas iesaistes tika akreditētas 118 vispārējās izglītības iestādes un 281 vispārējās izglītības programma, 9 profesionālās izglītības programmas, 169 profesionālās pamata un vidējās izglītības programmas, 43 profesionālās izglītības iestādes profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 173 profesionālās izglītības iestādes akreditācija profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanā. Sīkāka informācija tiks sniegta par izglītības kvalitātes novērtēšanu (akreditāciju) ar ekspertu komisiju.

2016. gadā akreditēto izglītības programmu un izglītības iestāžu skaits

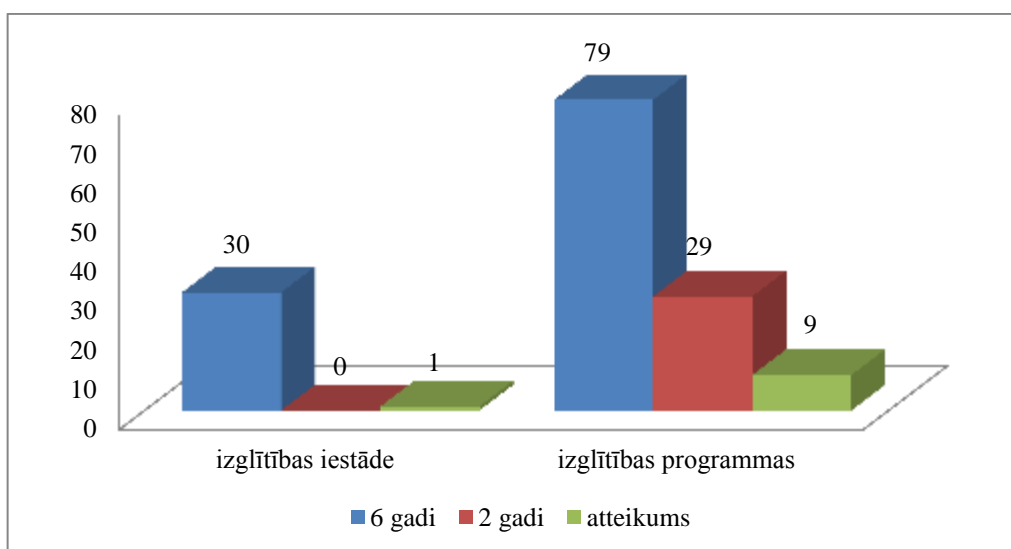
Aktivitāte	Skaits
Vispārējās izglītības iestāžu akreditācija	181
Vispārējās izglītības programmu akreditācija	759
Vispārējās izglītības programmu akreditāciju atteikums	9
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija	40
Profesionālās izglītības programmu akreditācija	644
Profesionālās izglītības programmu akreditāciju atteikums	1
Profesionālās izglītības iestādes akreditācija profesionālās pilnveides izglītības programmas īstenošanā	272
Profesionālās izglītības iestādes akreditācija profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanā	609
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās pilnveides izglītības programmās	3
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās ievirzes izglītības programmās	4

Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija ar ekspertu komisiju

Lai novērtētu vispārējās izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitāti, 2016. gadā kvalitātes dienests organizēja 42 akreditācijas ekspertu komisijas, kas īstenoja 31 izglītības iestādes un 117 izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanu. 79 vispārējās izglītības programmas tika akreditētas uz 6 gadiem, 29 izglītības programmas – uz 2 gadiem, bet 9 izglītības programmām akreditācija tika atteikta. (skat. 7. attēlu).

7. attēls

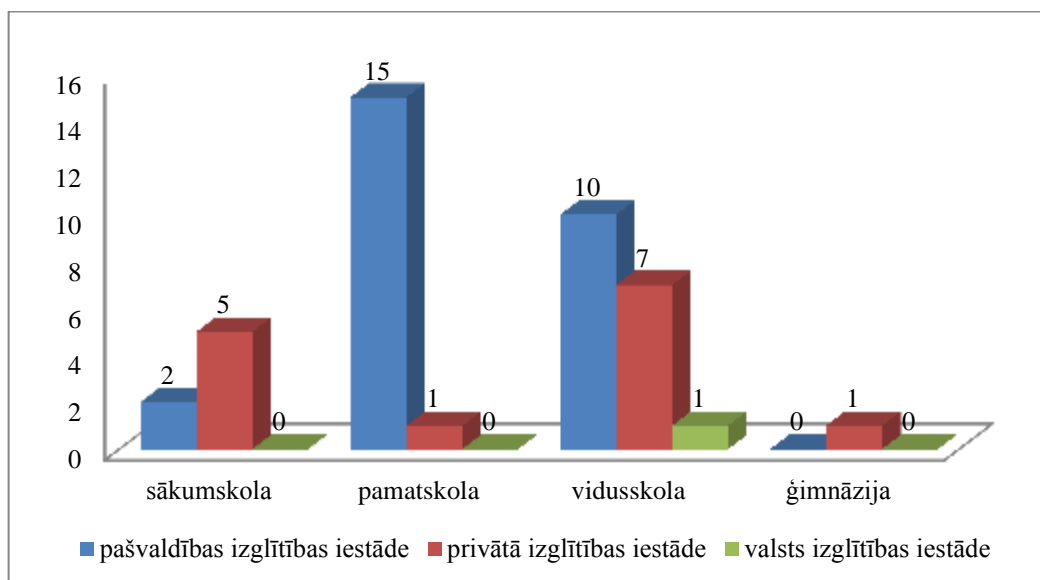
Vispārējās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija ar ekspertu komisiju 2016. gadā

No 42 izglītības iestādēm, kurās notika akreditācija ar ekspertu komisiju, 1 ir valsts dibināta izglītības iestāde, 27 – pašvaldību dibinātas izglītības iestādes un 14 – privātās izglītības iestādes (skat. 8. attēlu).

8. attēls

Izglītības iestāžu akreditācija atbilstoši iedalījumam pēc dibinātāja un izglītības iestādes tipa 2016. gadā

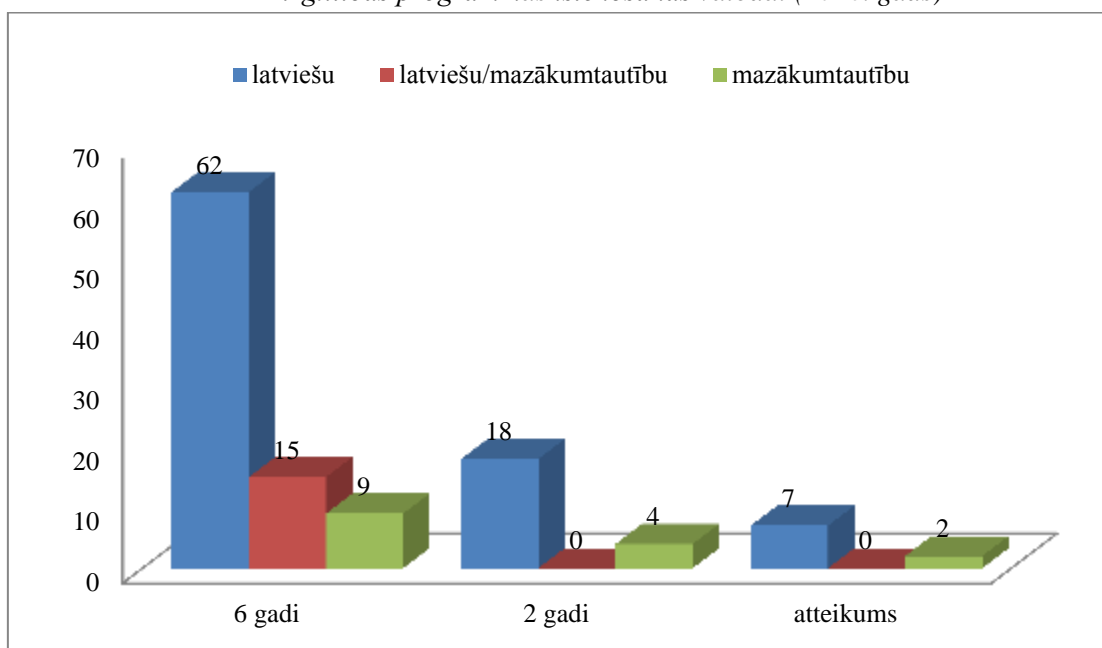

No 108 akreditētajām izglītības programmām, 2 tiek īstenotas valsts dibinātā izglītības iestādē, 82 – pašvaldības dibinātās izglītības iestādēs, 24 – privātās izglītības iestādēs.

80 no akreditētajām izglītības programmām tiek īstenotas latviešu valodā, 15 – latviešu un mazākumtautību valodā, 13 – mazākumtautību valodā (skat. 9. attēlu).

9. attēls

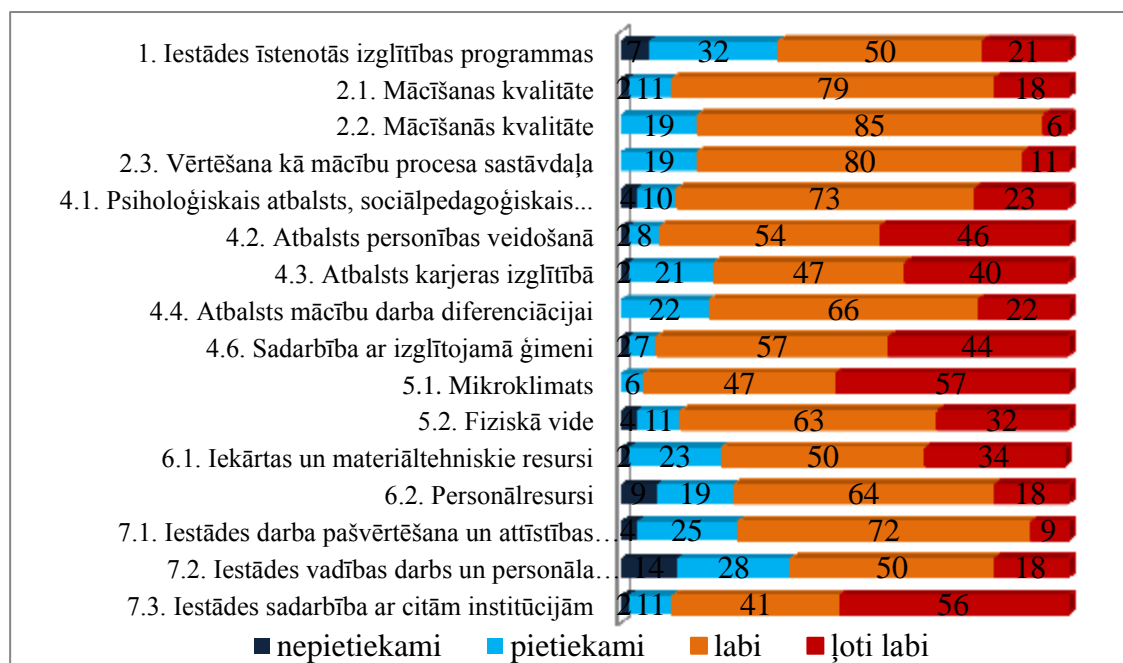
Izglītības programmu akreditācijas termiņi atbilstoši izglītības programmas īstenošanas valodai (2016. gads)

Izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai izvērtējamai jomai atbilstošo kritēriju ar kvalitātes vērtējuma līmeni (skat. 10. attēlu).

10. attēls

Vērtējumu līmeņu sadalījums vispārējā izglītībā (2016. gads)

2016. gadā izglītības programmas visaugstāko novērtējumu saņēmušas kritērijos “Mikroklimats” un “Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”. Ar vērtējuma līmeni “pietiekami” visbiežāk novērtēti kritēriji “Iestādes īstenotās izglītības programmas”, “Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” un “Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”, savukārt ar kvalitātes vērtējuma līmeni “nepietiekami” vērtēti kritēriji “Iestādes īstenotās izglītības programmas”, “Personālrresursi” un “Iestādes vadības darbs un personāla pārvaldība”.

Akreditācijas ekspertu komisijas ziņojumos sniegti 1720 ieteikumi vai nepieciešamie uzlabojumi. Visvairāk ieteikumu ir kritērijos „Iestādes vadības darbs” (206), „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” (159), „Iestādes darba pašvērtēšana un attīstības plānošana” (156), „Personālrresursi” (141) un „Mācību saturs – iestādes īstenotās izglītības programmas” (140). Vismazāk ieteikumu ir kritērijos „Atbalsts izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām” (24), „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” (27), „Mikroklimats” (35).

Tas liecina, ka izglītības iestādēm, kas īsteno vispārējās izglītības programmas, nepieciešams:

- ✓ Sakārtot izglītības iestādes iekšējo organizatorisko struktūru, pārskatīt un aktualizēt iekšējos normatīvos aktus atbilstoši ārējo normatīvo aktu prasībām;
- ✓ Īstenot personālvadības sistēmu – izveidot darbinieku vērtēšanas sistēmu, nodrošināt psihoemocionālā atbalsta saņemšanas iespējas pedagogiem, atbalsta personālam un citiem darbiniekiem, organizēt mērķtiecīgu un jēgpilnu pieredzes apmaiņu un profesionālās kompetences pilnveides programmu apmeklēšanu;
- ✓ Sakārtot izglītības iestādes obligāto dokumentāciju atbilstoši lietu nomenklatūrai;
- ✓ Plānot un pilnveidot materiāltehnisko bāzi atbilstoši mūsdienu prasībām (dabaszinības, sports, mājturība zēniem un meitenēm, mūzika);
- ✓ Savlaicīgi aktualizēt izglītības iestādes dokumentāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām;

- ✓ Plānot un īstenot pedagogu profesionālās kompetences pilnveides plānu, paredzot kursus bērnu tiesību aizsardzības jomā, iekļaujotā un speciālā izglītībā, audzināšanas jautājumos;
- ✓ Pilnveidot pašvērtēšanas un darba plānošanas sistēmu, iesaistot tajā visas ar izglītības iestādes darbību iesaistītās puses, veidot sistemātisku pieeju izglītības iestādes darba analīzei, plānošanai.

Augstu novērtējumu eksperti snieguši kritērijā „Mikroklimats” (153). Visvairāk stiprās puses norādītas arī kritērijos „Mācīšanas kvalitāte” (134), „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām” (129) un „Atbalsts personības veidošanā” (124). Vērtējot izglītības iestāžu darbību, akreditācijas eksperti ziņojumos norādījuši šādus pozitīvos aspektus:

- ✓ Izglītības iestādē definētās vērtības;
- ✓ Labvēlīga pedagogiski psiholoģiskā sadarbības vide, pedagogu profesionalitāte izglītojamo mācīšanās motivācijas veicināšanai;
- ✓ Dažādu mācību metožu un paņēmienu pārzināšana un efektīva izmantošana mācību procesā atbilstoši izglītojamo vajadzībām, prasmīgi īstenota vienota pedagogiskā pieeja, kopīga vīzija par kvalitatīvu izglītību;
- ✓ Mācību priekšmetu stundas darbs ir diferencēts atbilstoši izglītojamā intelekta līmenim un darbaspējām, to saturs virzīts uz izglītojamā personības izaugsmi un veiksmīgu integrāciju sabiedrībā, ievērojot katra izglītojamā veselības stāvokli, attīstības līmeni;
- ✓ Plašs, daudzveidīgs, saturīgs un pārdomāts interešu izglītības programmu piedāvājums;
- ✓ Veiksmīgi izveidotas izglītības iestādes vadības, pedagogu, atbalsta personāla un izglītojamo savstarpējās attiecības;
- ✓ Piederības veicināšana un absolventu piesaistīšana, vienots kolektīvs un labvēlīgs mikroklimats, izglītojamo vajadzību izzināšana;
- ✓ Izglītojamo aktīva dalība dažādos konkursos, projektos, aktivitātēs;
- ✓ Daudzpusīga sadarbība ar dibinātāju, dažādām organizācijām, institūcijām;
- ✓ Dalība starptautiskos projektos izglītības iestādes attīstības veicināšanai.

Profesionālās izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācija

Profesionālā izglītība nav viendabīga, to nosaka izglītības iestāžu daudzveidība un plašais īstenoto profesionālās izglītības programmu klāsts. 2016. gadā turpinājās uzsāktās pārmaiņas profesionālajā izglītībā: profesionālās izglītības pārstrukturizācija un profesionālās izglītības satura piemērošana tautsaimniecības nozaru izpētes rezultātiem, par nozīmīgu sadarbības partneri konkurētspējīgas profesionālās izglītības nodrošināšanā kļūstot darba devējiem un pilsētu un novadu pašvaldībām, īpaši ņemot vērā to, ka turpinās profesionālās izglītības iestāžu nodošana pašvaldībām, profesionālās izglītības programmu licencēšana vispārējās izglītības iestādēs, pieaugušo izglītības pakalpojumu paplašināšanās. Šie faktori ietekmē profesionālās izglītības iestāžu darbības kvalitātes, kā arī profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes novērtēšanu un akreditāciju.

Pārskata gadā visbiežāk izglītības iestādes savos iesniegumos lūdz akreditēt profesionālās izglītības iestādi un profesionālās izglītības programmu bez ekspertu komisijas ziņojuma un priekšlikuma, t.i., gadījumos, ja izglītības iestāde vai izglītības programma iepriekš bija akreditēta uz 6 gadiem.

Akreditācija ar akreditācijas ekspertu komisiju

2016. gadā kvalitātes dienests organizēja izglītības kvalitātes vērtēšanu ar akreditācijas ekspertu komisiju, akreditējot 288 profesionālās izglītības programmas, izglītības iestādes profesionālās ievirzes vai profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā, 12 izglītības iestādes, atsakot

akreditāciju izglītības iestādēm 3 profesionālās pilnveides izglītības programmu un 4 profesionālās ievirzes izglītības programmas īstenošanā (skatīt 10. tabulu un 11. attēlu).

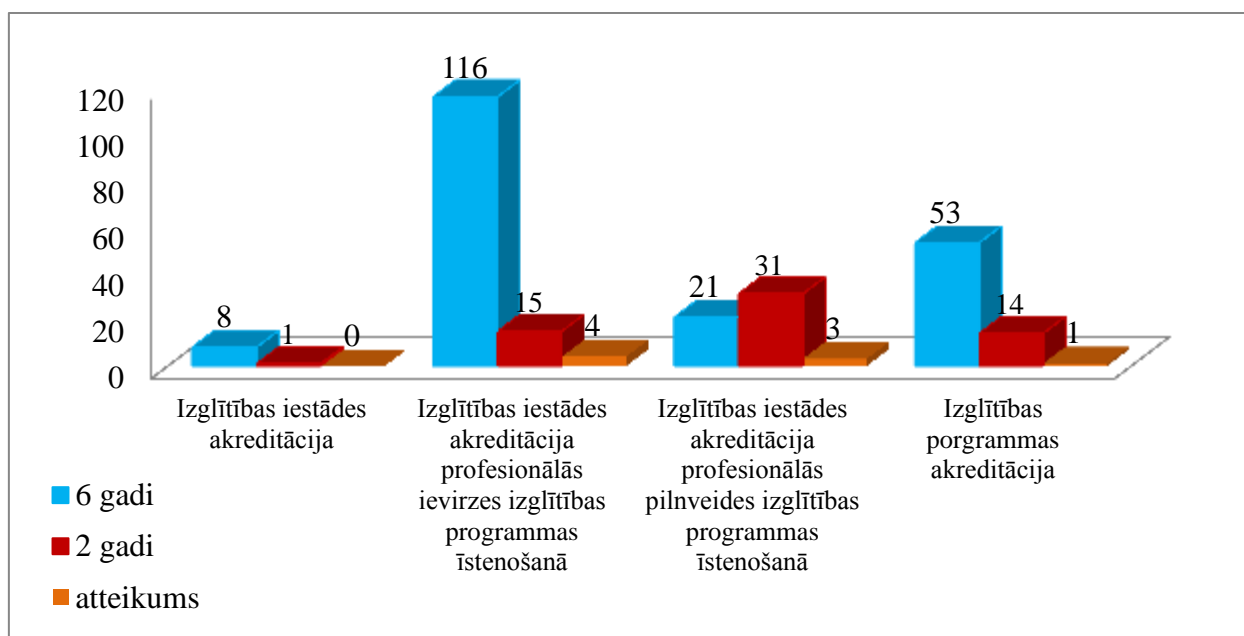
10. tabula

*Profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšana (akreditācija)
ar akreditācijas ekspertu komisiju (2016. gads)*

Aktivitāte	Skaits
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija	12
Profesionālās izglītības programmu akreditācija	94
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā	52
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācija profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā	142
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanā	3
Profesionālās izglītības iestāžu akreditācijas atteikums profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanā	4

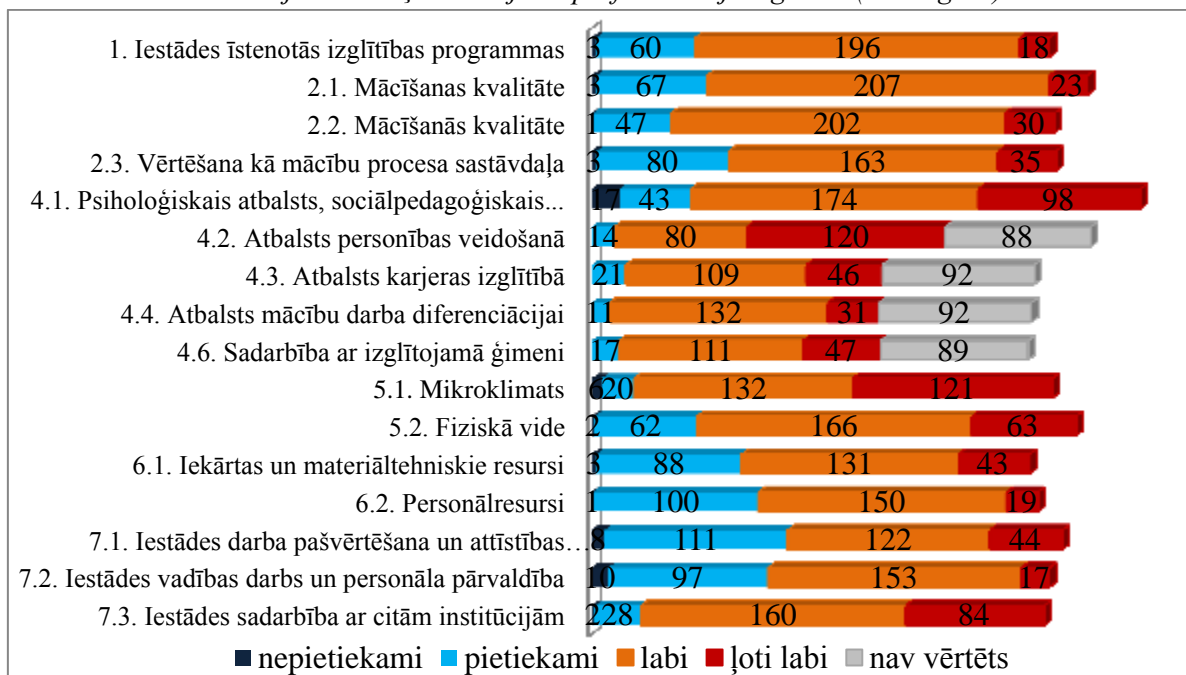
11. attēls.

*Profesionālās izglītības programmu un izglītības iestāžu akreditācija
ar akreditācijas ekspertu komisiju (2016. gads)*

Izglītības iestādes darbības un izglītības programmas īstenošanas kvalitāti vērtē, nosakot katrai izvērtējamajai jomai atbilstošo kritēriju ar kvalitātes vērtējuma līmeni (skat. 12. attēlu).

Vērtējumu līmeņu sadalījums profesionālajā izglītībā (2016. gads)

Pārskata periodā daļa izglītības iestādes ir pilnveidojušas mācību līdzekļus, sakārtojušas infrastruktūru un radījušas mūsdienīgu un pievilcīgu mācību vidi. To apliecina, piemēram, vērtējuma līmeņu sadalījums jomas „Iestādes vide” kritērijā „Fiziskā vide”: „ļoti labi” – 63, „labi” – 166, „pietiekami” – 62, „nepietiekami” – 2 gadījumos. Tomēr vērtējums gan šajā, gan jomas „Iestādes resursi” kritērijā „Iekārtas un materiāltehniskie resursi” liecina, ka izglītības iestāžu darbības un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti šajās jomās vēl joprojām ir nepieciešams uzlabot.

Akreditācijai pieteiktās izglītības iestādes uzlabojušas sadarbību ar citām institūcijām, darba devējiem un / vai darba devēju organizācijām, par to liecina vērtējumi kritērijā „Iestādes sadarbība ar citām institūcijām”. Ar vērtējuma līmeni „ļoti labi” tas novērtēts 84 gadījumos, ar „labi” – 160, ar „pietiekami” – 28.

Akreditācijas ekspertu komisijas izglītības iestāžu darbības kvalitāti un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti 2016. gadā visbiežāk, t.i., 17 gadījumos ar „nepietiekami” novērtējušas jomas „Atbalsts izglītojamiem” kritērijā „Psiholoģiskais atbalsts, sociālpedagoģiskais atbalsts”.

Izglītības iestādēm, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas, nepieciešams:

- ✓ Aktualizēt izglītības programmas, t. sk. mācību priekšmetu vai kursu programmas atbilstoši nozares attīstībai, t. sk. pašvaldības / plānošanas reģiona vajadzībām;
- ✓ Rast iespēju plašāk saistīt mācību procesu ar reālo dzīvi;
- ✓ Piesaistīt Eiropas Savienības finansējumu izglītības iestādes labiekārtošanai, mācību kabinetu renovācijai un mācību līdzekļu iegādei;
- ✓ Analizēt izglītojamo sasniegumus ikdienas darbā, valsts pārbaudes darbos un profesionālās kvalifikācijas eksāmenos, plānot darbības izglītojamo mācību sasniegumu uzlabošanai;
- ✓ Savlaicīgi plānot izglītības iestādes pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi;
- ✓ Uzlabot metodiskā darba organizēšanu, nodrošinot daudzveidīgu un mūsdienīgu mācību metožu pielietošanu izglītības procesā;

- ✓ Turpināt darbu pie mācību materiālu izveides profesionālajos mācību priekšmetos. Papildināt pārbaudes darbu datu bāzi. Ievietot mācību materiālus izglītības iestādē izmantojamajā mācību platformā;
- ✓ Dažādot pedagogu izmantotās mācību metodes atbilstoši mācību priekšmeta specifikai un mācību satura prasībām.

Privātajām profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības iestādēm nepieciešams:

- ✓ Savlaicīgi aktualizēt izglītības programmas, t. sk. mācību priekšmetu vai kursu programmas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nozares attīstībai, to izstrādē iesaistīt darba devējus un / vai darba devēju organizācijas;
- ✓ Ievietot VIIS aktuālo informāciju par izglītības iestādi, izglītības programmām, īstenošanas vietām (adresēm), pedagogiem u.c. (atbilstoši kvalitātes dienesta rīcībā esošajai informācijai, par daudzām profesionālās tālākizglītības un profesionālās pilnveides izglītības iestādēm VIIS publicētās ziņas ir novecojušas vai neprecīzas);
- ✓ Aktualizēt izglītības programmās iekļauto mācību literatūru atbilstoši nozares attīstības tendencēm;
- ✓ Pilnveidot pašnovērtēšanas un izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas sistēmas;
- ✓ Izglītības iestādes darbības analīzē un pašvērtēšanas procesā iesaistīt personālu un izglītojamos;
- ✓ Turpināt darbu pie izglītojamo piesaistes sadarbībā ar darba devējiem;
- ✓ Papildināt mācību tehnisko līdzekļu bāzi, iegādājoties izglītības programmu specifikai un nozares prasībām atbilstošus mācību tehniskos līdzekļus, papildināt mācību literatūras krātuvi;
- ✓ Nodrošināt pedagogu savstarpēju dalīšanos pieredzē, individuālo programmu izstrādē;
- ✓ Uzlabot izglītības iestādes vadības darbu un personāla pārvaldību.

Par izglītības iestāžu darbību, kuras akreditētas uz 6 gadiem, akreditācijas ekspertu komisija ziņojumos norāda pozitīvo:

- ✓ Izglītības iestāde veiksmīgi veido iestādes tēlu, aktīvi iesaistoties uz jauniešu auditoriju orientētos nekomerciālos pasākumos, piedaloties izstādēs, akcijās un radošos projektos;
- ✓ Izglītības iestāde organizē informatīvos pasākumus izglītojamajiem (karjeras dienas), potenciālajiem izglītojamajiem un viņu ģimenēm (“atvērto durvju” dienas);
- ✓ Izglītības iestādē ir sakārtota infrastruktūra, radīta mūsdienīga un pievilcīga mācību vide;
- ✓ Izglītības iestāde mērķtiecīgi organizē sadarbību ar valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un darba devējiem;
- ✓ Izglītojamiem, kuri apgūst profesionālās ievirzes programmas, ir nodrošinātas iespējas piedalīties dažādās reģiona, valsts un starptautiskajās sacensībās, konkursos, izstādēs u.c.

Vērtējot izglītības iestāžu iesūtītos pārskatus par akreditācijas ekspertu ieteikumu izpildi, var secināt, ka ekspertu komisijas ieteikumus jautājumos par materiāltechniskās bāzes pilnveidi un fiziskās vides uzlabošanu izglītības iestādes ir spējušas izpildīt, cieši sadarbojoties ar dibinātāju, kā arī piesaistot ESF projektu līdzekļus u.c. projektu finansējumu. Neizpildītie ieteikumi galvenokārt saistīti ar nepieciešamību piesaistīt papildu finansējumu, lai, piemēram, modernizētu materiāltechnisko bāzi, uzlabotu fizisko vidi. Savukārt izpildītie ieteikumi lielā mērā saistāmi ar faktu, ka izglītības iestādes arvien lielāku uzmanību pievērš normatīvo aktu prasību izpildei. Ekspertu komisijas ieteikumi ļauj izglītības iestādēm pamatoti lūgt atbalstu dibinātājam izglītības iestādes darbības attīstībai. Izglītības iestādes, kas iesūtījušas pārskatus par ieteikumu izpildi, kā izpildītus atzīmējušas 58,7 % ieteikumu, kā daļēji izpildītus – 31,4 %, kā neizpildītus – 7,7 %, savukārt par 2,2 % ieteikumu informācija nav sniegta.

EQAVET – vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas rādītāju ieviešanas koordinēšana

Kopš 2013. gada kvalitātes dienests darbojas kā Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūras profesionālajā izglītībā un profesionālajā tālākizglītībā (EQAVET) koordinācijas punkts Latvijā. Saskaņā ar Briges komunikē par ciešāku Eiropas sadarbību profesionālās izglītības un apmācības jomā laika posmam līdz 2020. gadam noteikts stratēģiskais mērķis dalībvalstīm izveidot kopīgu kvalitātes nodrošināšanas sistēmu profesionālās izglītības un profesionālās tālākizglītības sniedzējiem, kas attiektos arī uz darba vidē balstītām mācībām un atbilstu EQAVET ietvarstruktūrai. Tādēļ uzdevums īstenot izglītības kvalitātes monitoringu un nodrošināt vienoto profesionālās izglītības kvalitātes novērtēšanas rādītāju (indikatoru) ieviešanu ir iekļauts 2016. gada 20. decembrī pieņemtajos Ministru kabineta noteikumos Nr. 831 “Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktas institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” (MK noteikumi Nr. 831).

No 2016. gada aprīļa līdz 2017. gada 31. martam kvalitātes dienests īsteno Erasmus+ programmas projektu Support to the European Quality Assurance in Vocational Education and Training National Reference Points (EQAVET NRP) ar mērķi veicināt EQAVET indikatoru un pamatprincipu ieviešanu Latvijas profesionālajā izglītībā. Projekta galvenās aktivitātes ir vadlīniju izstrāde EQAVET indikatoru ieviešanai profesionālās izglītības īstenotājiem, sociālajiem un sadarbības partneriem, bukleta “Kvalitātes dienests – EQAVET ietvarstruktūras koordinācijas punkts Latvijā” izdošana latviešu un angļu valodā un semināru rīkošana. Semināru mērķis ir pārrunāt kvalitātes kultūras attīstību izglītības iestādē, EQAVET indikatoru ieviešanas iespējas Latvijas izglītībā, kā arī padziļināt izpratni par profesionālās izglītības kvalitātes nodrošināšanu un novērtēšanu.

Tā kā profesionālās izglītības saikne ar darba tirgu un tajā pieprasītām kvalifikācijām Latvijā ir nozīmīgs jautājums, projektā vislielākā uzmanība pievērsta tieši 6. indikatoram “Apgūto prasmju izmantošana darba vietā” un 9. indikatoram “Profesionālās izglītības programmu pieprasījuma apzināšana darba tirgū”. Tādēļ kvalitātes dienests 2016. gadā izstrādāja un aprobēja aptaujas anketas, lai noskaidrotu, cik lielā mērā profesionālajā izglītībā iegūtās prasmes ir izmantojamas darba vietā, kā arī apzinātu profesionālās izglītības programmu pieprasījumu darba tirgū. Savukārt semināros par EQAVET indikatoru ieviešanu tika identificētas arī problēmas EQAVET 6. un 9. indikatora ieviešanā un izstrādātas rekomendācijas to novēršanai.

Projektā iesaistītas gan valsts institūcijas – IZM, Valsts izglītības satura centrs, Nodarbinātības valsts aģentūra – sociālie partneri – Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība – kā arī nozaru ekspertu padomju, izglītības iestāžu un darba devēju pārstāvji. Projekts veicina sabiedrības informētību par EQAVET un tās indikatoru ieviešanu, kā arī profesionālās izglītības iestāžu un citu ieinteresēto pušu izpratni par profesionālās izglītības kvalitāti un tās uzlabošanas iespējām.

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana

2016. gadā ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā profesionālās kvalifikācijas apliecību ieguva 1443 personas (skat. 11. tabulu).

Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas ceļā
iegūtās profesionālās kvalifikācijas (2016. gads)

Profesionālā kvalifikācija	Profesionālās kvalifikācijas līmenis	Personu skaits
Apdares darbu strādnieks	2	7
Apdares darbu tehniķis	3	3
Aprūpētājs	2	154
Atslēdznieks	2	5
Autoatslēdznieks	2	28
Autoelektriķis	3	8
Automehāniķis	3	42
Ceļu būvtehniķis	3	12
Datorsistēmu tehniķis	3	8
Elektriķis	3	22
Elektromontieris	2	39
Elektrotehniķis	3	64
Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	3	29
Ēdināšanas pakalpojumu speciālists uz kuģiem	3	6
Ēku būvtehniķis	2	1
Ēku celtnieks	3	19
Frizieris	2	26
Gāzmetinātājs	2	2
Grāmatvedis	3	40
Konditors	2	5
Lauku īpašuma apsaimniekotājs	3	42
Lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu aktīvās gāzes vidē (MAG)	2	75
Lokmetinātājs metināšanā ar mehanizēto iekārtu inertās gāzes vidē (MIG)	2	5
Lokmetinātājs metināšanā ar volframa elektrodu inertās gāzes vidē (TIG)	2	23
Lokomotīvu saimniecības tehniķis	3	21
Manikīra un pedikīra speciālists	2	25
Meža mašīnu operators	3	1
Mežsaimniecības tehniķis	3	2
Mēbeļu galdnieks	3	2
Pavārs	2	40
Pirtnieks	2	4
Programmēšanas tehniķis	3	4
Rokas lokmetinātājs (MMA)	2	32
Sanitārtehnisko iekārtu montētājs	2	38
Tūrisma pakalpojumu komercdarbinieks	3	12
Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta ugunsdzēsējs glābējs	3	387
Valsts policijas jaunākais inspektors	2	112
Valsts robezsardzes inspektors	3	99
Viesmīlības pakalpojumu speciālists	3	9

Ar mērķi apzināt pretendentu motivāciju un apmierinātību ar profesionālās kompetences novērtēšanas pakalpojuma kvalitāti, kvalitātes dienests turpināja plānveidīgu piedalīšanos profesionālās kvalifikācijas eksāmenu novērošanā un pretendentu anketēšanā, piedaloties 3 profesionālās kvalifikācijas eksāmenos. 2016. gadā papildus jau esošajiem tika noslēgti 117 deleģēšanas līgumi ar

24 izglītības iestādēm, kas kopumā nodrošina iespēju 43 profesionālās izglītības iestādēs īstenot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu 159 profesionālajās kvalifikācijās.

Koordinējot ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenču novērtēšanu, kvalitātes dienests 2016. gada 18. martā organizēja informatīvo semināru “Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšana”, kurā tika aicināti piedalīties 58 izglītības iestāžu, kā arī sadarbības partneru pārstāvji. Semināra dalībnieki saņēma skaidrojumus par ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas aktuālajiem jautājumiem. Tika sniegtas konsultācijas arī izglītības iestādēm, kam kopš 2015. gada deleģētas tiesības veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu mākslas, mūzikas vai dejas jomā.

Kursu organizēšana

Viena no kvalitātes dienesta prioritātēm ir daudzpusīgs atbalsts izglītības procesa dalībniekiem, t. sk. izglītības iestāžu vadītājiem un izglītības kvalitātes vērtēšanas ekspertiem.

Lai sniegtu atbalstu izglītības iestāžu vadītājiem un stiprinātu viņu vadības prasmes, kvalitātes dienests turpināja 2014. gada nogalē sāktu profesionālās kompetences pilnveides 72 stundu programmas “Izglītības iestādes vadītāju līderības veicināšana izglītības kvalitātes nodrošināšanai izglītības iestādēs” īstenošanu. 2016. gadā kvalitātes dienests organizēja 10 kursus Latvijas pašvaldību izglītības pārvaldēm un speciālistiem un izglītības iestāžu (tajā skaitā pirmsskolas izglītības iestāžu) vadītājiem, kā arī kursus gan pieredzējušiem, gan jauniem vispārējās izglītības iestāžu akreditācijas ekspertiem, veicinot vienotu pieeju un izpratni par izglītības iestāžu akreditācijas un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas procesu.

2016. gadā apliecības par profesionālās kompetences pilnveides izglītības programmas apguvi saņēma izglītības pārvalžu / nodaļu pārstāvji un izglītības iestāžu vadītāji no Siguldas, Garkalnes, Carnikavas, Salaspils, Olaines, Ķekavas, Ikšķiles, Saldus, Aizputes, Grobiņas, Pāvilostas, Priekules, Rucavas, Vaiņodes, Daugavpils, Dagdas, Krāslavas, Līvānu, Preiļu, Rēzeknes, Aizkraukles, Aknīstes, Jaunjelgavas, Kokneses, Lielvārdes, Skrīveru, Smiltenes, Valmieras, Limbažu, Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Rūjienas, Alojās, Valkas, Strenču novadiem, Liepājas un Daugavpils, kā arī Valmieras un Olaines novada pirmsskolas izglītības iestāžu vadītāji.

Izglītības kvalitātes valsts dienesta un Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas kopīgas sadarbības ietvaros tika īstenoti izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveides kursi Balvu, Rugāju, Apes novada izglītības iestāžu vadītājiem un Viļakas, Gulbenes, Alūksnes novada izglītības iestāžu vadītājiem un izglītības pārvalžu speciālistiem.

2016. gadā notika 6 mācības arī jauniem un jau pieredzējušiem vispārējās izglītības akreditācijas ekspertiem. Kursos eksperti tika iepazīstināti ar aktualitātēm izglītības iestāžu un izglītības programmu vērtēšanas procesā.

Darbs pie Ministru kabineta noteikumu projekta par izglītības iestāžu, eksaminācijas centru, institūciju, izglītības programmu akreditāciju un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanu

2016. gada 20. decembrī tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 831 “Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktas institūcijas, vispārējās un

profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību” (MK noteikumi Nr. 831), kas detalizēti nosaka izglītības iestāžu un izglītības programmu akreditācijas un izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības vērtēšanas procesa organizēšanu. Pamatojoties uz Izglītības likuma 14. un 27. pantu, MK noteikumos Nr. 831 paredzēta ārkārtas akreditācijas vai izglītības iestādes vadītāja ārkārtas novērtēšanas īstenošana, ja ir saņemts dibinātāja vai IZM ierosinājums un izglītības iestādes darbībā konstatēti būtiski normatīvo aktu pārkāpumi.

Viens no MK noteikumu Nr. 831 mērķiem bija ieviest izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas tiesisko regulējumu, t. sk. – vērtēšanas kritērijus. Izglītības iestāžu vadītāju novērtēšana no 2017. gada 1. janvāra tiek veikta kārtējā akreditācijas procesā, un tā notiks ne retāk kā reizi 6 gados.

Izglītības iestādes vadītāja pašnovērtēšanas un vērtēšanas procesā paredzēts izmantot valsts informācijas sistēmas “Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” (turpmāk – NEVIS) platformu un Ministru kabineta 2012. gada 10. jūlija noteikumos Nr. 494 “Noteikumi par valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbināto darba izpildes novērtēšanu” noteiktos vērtējumus.

Izglītības iestāžu vadītāju, kas stājies amatā pēc šo noteikumu stāšanās spēkā, novērtēšana notiks pēc 2 gadiem. Kvalitātes dienests pieņems lēmumu par vērtējumu un iestādes vadītāja atbilstību ieņemamajam amatam.

MK noteikumos Nr. 831 arī precizēts punkts, ka izglītības iestāde katru gadu līdz 1. februārim iesniedz kvalitātes dienestā informāciju par akreditācijas vai izglītības iestādes vadītāja novērtēšanas ekspertu komisijas ziņojumā norādīto ieteikumu ieviešanu, saskaņojot to ar izglītības iestādes dibinātāju. Kvalitātes dienests apkopos izglītības iestāžu iesniegto informāciju, sagatavos ziņojumu un publiskos dienesta tīmekļa vietnē.

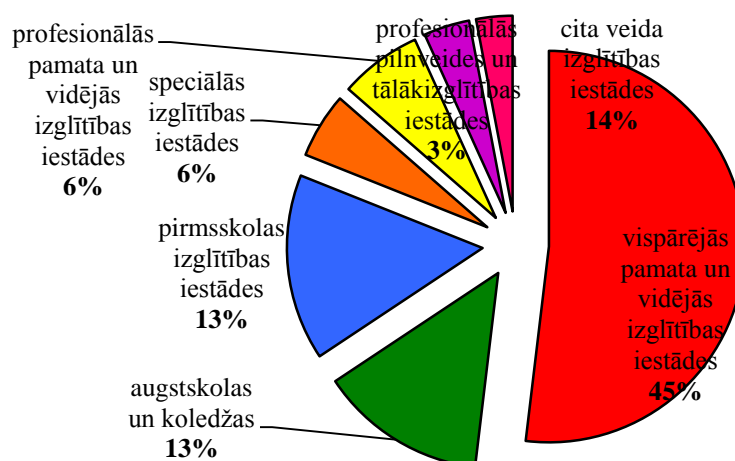
2.2.4. Uzraudzība

Iesniegumu izskatīšana

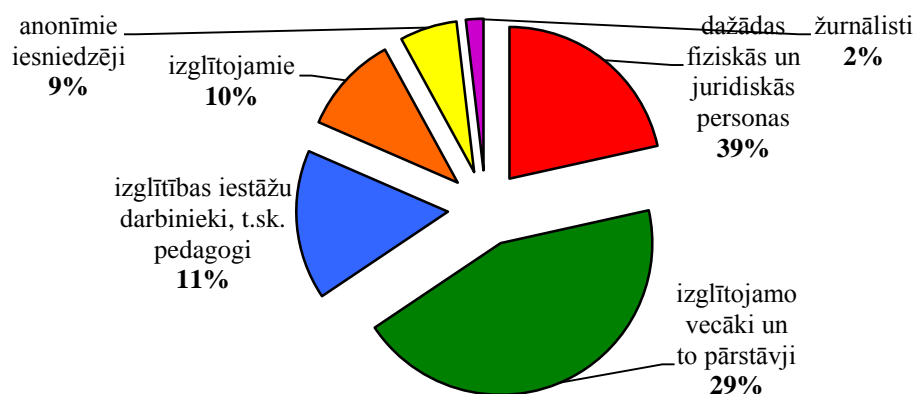
2016. gadā kvalitātes dienesta Uzraudzības departaments (UD) saņēma 590 iesniegumus par 1021 problēmjaudājumiem (iesniegumos bieži minēts vairāk nekā viens jautājums). Salīdzinot ar 2015. gadu iesniegumu un problēmjaudājumu skaits ir nedaudz samazinājies (2015. gadā tika saņemti 570 iesniegumi par 1087 jautājumiem, 2014. gadā – 710 iesniegumi par 1860 jautājumiem). 407 jautājumos minētā informācija par iespējamiem izglītības jomu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem apstiprinājās, 278 jautājumos – neapstiprinājās, par pārējiem jautājumiem iesniedzējiem sniegts skaidrojums vai informācija par izglītības jomu regulējošo normatīvo aktu atbilstošu piemērošanu.

Tāpat kā citus gadus, iesniegumos pārsvarā (45 %) minētas vispārējās izglītības iestādes (skat. 13. attēlu) un 29 % no iesniedzējiem ir vecāki, bet 39 % – dažādas fiziskas un juridiskas personas, kas nav vecāki, pedagogi vai izglītojamie (skat. 14. attēlu).

13. attēls

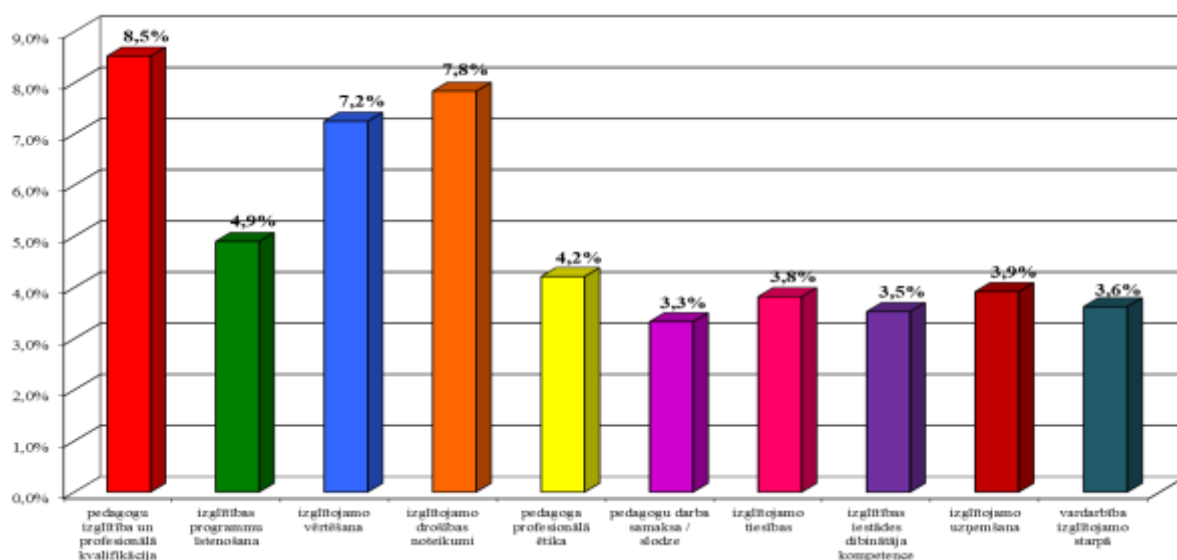

14. attēls

Saņemtajos iesniegumos visbiežāk minētie jautājumi (skat. 15. attēlu) saistīti ar pedagogu izglītību un profesionālo kvalifikāciju (iesniegumā lūgts izvērtēt tās atbilstību vai izteiktas aizdomas par pedagoga profesionālās kvalifikācijas atbilstību normatīvajiem aktiem), neskaidrībām mācību sasniegumu vērtēšanā un iespējamiem drošības noteikumu pārkāpumiem skolās.

15. attēls

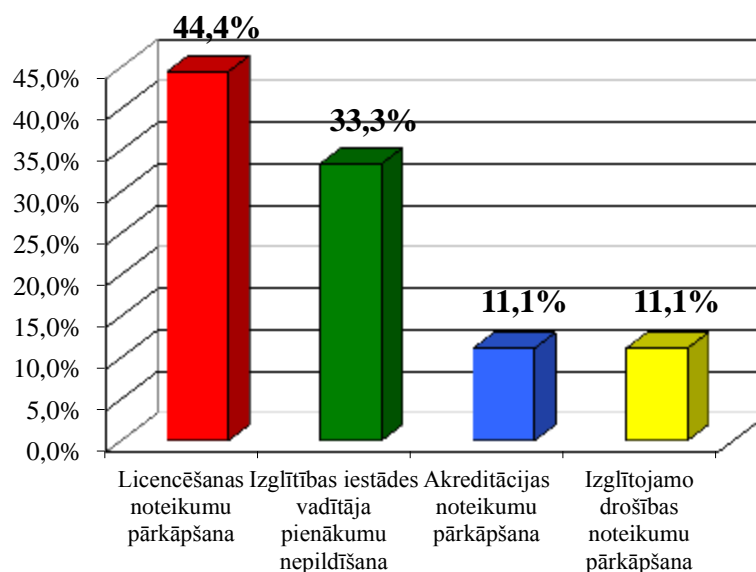
6,3 % no visiem iesniegumos minētajiem jautājumiem 2016. gadā bija saistīti ar vardarbību skolā (t.sk. ar vardarbību starp skolēniem, vardarbību pret pedagogu un vardarbību pret skolēnu), bet 3,6 % no visiem saņemtajiem jautājumiem – tieši ar vardarbību skolēnu (arī profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu) starpā.

Iesniegumu izskatīšanas rezultāti

Kvalitātes dienests 2016. gadā izglītības iestādēs veicis 165 pārbaudes. Pārbaudot iesniegumos minēto informāciju, 10 jautājumos tika uzsākta lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā, 1 jautājumā uzsāktā administratīvā pārkāpuma lietvedība tika izbeigta, bet 9 – piemērots naudas sods (kopā 645,00 EUR apmērā).

Vairākumā gadījumu piemērots sods par izglītības programmas īstenošanu bez licences (skat. 16. attēlu), kā arī izglītības vadītāja pienākuma nepildīšanu (izglītības iestādes pedagoģiskā procesa organizācijai nepieciešamo dokumentu neesamība, pedagoga sodāmībās pārbaudes trūkums, valsts pārbaudes darbu organizēšana neakreditētā izglītības programmā, nepilnības iekšējās kārtības noteikumu un izglītojamo mācību sasniegumu vērtēšanas kārtībā).

16. attēls

2.2.5. Gatavošanās ESF projekta īstenošanai

Ievērojot Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam noteikto, 2016. gadā kvalitātes dienests veica nepieciešamos priekšdarbus Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projekta īstenošanai, piedaloties konceptuālā ziņojuma un Ministru kabineta noteikumu sagatavošanā, kā arī projekta izveidē.

2016. gada 5. maijā Ministru kabinets apstiprināja konceptuālo ziņojumu “Par politikas alternatīvu veidošanu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas problēmas risināšanai, lai nodrošinātu 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” ieviešanu”, savukārt 2016. gada 21. jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta 2016. gada 12.

jūlija noteikumi Nr. 460 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” īstenošanas noteikumi”. Pamatojoties uz minētajiem dokumentiem, 2016. gada 2. pusgadā notika aktīvs darbs pie ESF projekta pieteikuma sagatavošanas.

Lai pilnveidotu datu ieguves un apkopošanas sistēmu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risku mazināšanai, kvalitātes dienests sagatavoja grozījumus Ministru kabineta 2009. gada 4. augusta noteikumos Nr. 871 “Obligāto izglītības vecumu sasniegušo bērnu uzskaites kārtība”, kuri paredz bērnu uzskaiti no piecu gadu vecuma, grozījumus Ministru kabineta 2011. gada 1. februāra noteikumos Nr. 89 „Kārtība, kādā izglītības iestāde informē izglītojamo vecākus, pašvaldības vai valsts iestādes, ja izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi”, kas paredz fiksēt arī pilngadīgo izglītojamo ilgstošos neattaisnotos kavējumus, grozījumus Ministru kabineta 2010. gada 17. augusta noteikumos Nr. 788 „Valsts izglītības informācijas sistēmas saturs, uzturēšanas un aktualizācijas kārtība”, kuri paredz uzlabot neattaisnotu kavējumu uzskaiti un novēršanu. Minētie Ministru kabineta noteikumu grozījumi stājās spēkā no 2016. gada augusta un septembra. Plašāku informāciju par minētajiem Ministru kabineta grozījumiem var izlasīt 11. lpp.

Kvalitātes dienests pārskata periodā arī sāka informēt sabiedrību par projektā plānotajām aktivitātēm. Tāpat tika sagatavots un iesniegts projekta pieteikums, izsludināts iepirkums ekspertu pakalpojumu sniegšanai projekta īstenošanas vadlīniju izstrādē ESF projektā „Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus”. Iepirkuma rezultātā noritēja darbs pie metodoloģiskajām vadlīnijām, kuras publicētas [kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē](#). Tāpat 2016. gada nogalē tika izsludināts iepirkums un sagatavota priekšlaicīgi mācības pārtraukšu izglītības iestādēs rādītāju datu operatīvās uzskaites sistēmas tehniskā specifikācija.

2.3. Veiktie un pasūtītie pētījumi

Pārskata gadā kvalitātes dienests tāpat kā ik gadu veica datu apkopošanu un prakses izpēti par obligātā izglītības vecuma izglītības iestādēs neregistrētiem bērniem, kā arī ilgstošiem neattaisnotiem kavējumiem (skat. nodaļā “Reģistrācija” 11.–14. lpp.). Tika apkopota un analizēta arī informācija par vispārējās izglītības iestāžu un profesionālās izglītības iestāžu sniegumu atbilstoši akreditācijas rezultātiem un īstenots akreditācijas ekspertu ieteikumu izpildes monitorings. Ziņojumi iesniegti Izglītības un zinātnes ministrijai un citām ieinteresētajām iestādēm. Vairāki ziņojumi arī publicēti kvalitātes dienesta tīmekļa vietnes sadaļā “Publikācijas” un “Analītiskās izpētes”.⁴

Prakses izpēte „Otrgadniecība vispārējā izglītībā (stāvoklis, cēlonis, problēmas)”

Kvalitātes dienests pirmo reizi veica izpēti par otrgadniecību Latvijā un secināja, ka īpaši būtiski ir iespējami ātri identificēt skolēnu mācīšanās un audzināšanas problēmas un izstrādāt plānu individuālā atbalsta sniegšanai potenciālajiem otrgadniekiem. Otrgadniecību veicina vairāku iemeslu kopums, tādēļ katram skolēnam jāizvēlas atšķirīgi atbalsta pasākumi.

Izpēte tika īstenota laikā no 2016. gada 1. marta līdz 30. jūnijam, tajā bija iesaistītas 70 Latvijas vispārīzglītojošās skolas, kuru pamatizglītības programmās ir otrgadnieki, tajā skaitā 58 dienas skolas un 12 vakara (maiņu) skolas. Lai izdarītu pēc iespējas pilnīgākus secinājumus par otrgadniecību, kvalitātes dienests intervēja skolu vadību vai citas atbildīgās personas, kā arī lūdza aizpildīt anketu par otrgadnieku skaitu, otrgadniecības iemesliem un tās novēršanai īstenotajiem atbalsta pasākumiem.

⁴ Ar ziņojumiem par kvalitātes dienesta veiktajām izpētēm var iepazīties kvalitātes dienesta [tīmekļa vietnē](#).

Anketēšanas rezultāts parādīja satraucošu situāciju vakara, vakara (maiņu), neklātienes un tālmācības skolās, kur otrgadniecības īpatsvars ir attiecīgi 27 – 30 % no izglītojamo skaita, atšķirībā no dienas skolām, kur otrgadnieku skaits nepārsniedz 1 % no izglītojamo skaita. Lielākais otrgadnieku skaits visās skolās ir 7.–9. klasē (76 % visu otrgadnieku), mazākais – 2.–4. klasē. Salīdzinoši daudz otrgadnieku ir 1.klasē (3,7 %).

Kvalitātes dienests arī secinājis, ka valstī nav drošticamas informācijas par otrgadniekiem, to atbalsta mehānismiem, izglītības iestāžu apmeklējumu / kavējumiem, jo pastāv atšķirības Centrālās statistikas pārvaldes un Valsts izglītības informācijas sistēmas datos. Šāda situācija rada valstij finansiālus zaudējumus, jo tiek finansētas otrgadnieku mācības, bet valsts rīcībā nav precīzu datu par otrgadnieku reālo skaitu un piešķirto budžeta līdzekļu lietderīgu izmantošanu.

Vienlaikus nav pieļaujama situācija, ka, pārkāpjot Ministru kabineta 2015. gada 13. oktobra noteikumos Nr. 591 “Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi” noteikto, skolēni tiek atstāti vienā un tajā pašā klasē arī trešo reizi (izpētē konstatēti 28 šādi gadījumi).

Izpētes rezultātā kvalitātes dienests izstrādāja virkni priekšlikumu, tajā skaitā veidot ikgadēju otrgadnieku monitoringu, lai apzinātu otrgadnieku skaitu, viņiem noteiktos atbalsta pasākumus un koordinētu trešgadniecības novēršanu; noteikt ieslodzījuma vietām pienākumu informēt pašvaldību par tajā deklarētas nepilngadīgas personas atbrīvošanu no ieslodzījuma vietas, lai nodrošinātu tās atgriešanos skolā; sadarbībā ar Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju izstrādāt vadlīnijas iesaistīto institūciju (izglītības pārvalde, sociālais dienests, bāriņtiesa, policija u.c.) mērķtiecīgai un efektīvai sadarbībai otrgadniecības problēmu risināšanai.

2.4. Publiskie pakalpojumi

Izglītības kvalitātes valsts dienests publiskā un privātā sektora pārstāvjiem nodrošina virkni pakalpojumu, par kuriem informācija pieejama attiecīgajā kvalitātes dienesta [tīmekļa vietnes sadaļā](#):

- Izglītības iestāžu, citu Izglītības likumā noteikto institūciju, zinātnisko institūciju reģistrācija, izglītības un zinātnisko institūciju reģistru uzturēšana. Reģistrācija ir bezmaksas pakalpojums;
- Bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzēju reģistrācija. Reģistrācija ir bezmaksas pakalpojums;
- Izglītības programmu licencēšana un licenču izsniegšana, t. sk. licenču nomaiņa (izņemot interešu izglītības, pieaugušo neformālās izglītības un augstākās izglītības programmas). Licencēšana ir bezmaksas pakalpojums;
- Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana / akreditācija, kā arī akreditācijas lapu nomaiņa (izņemot pirmsskolas, interešu, pieaugušo neformālās un augstākās izglītības programmas un iestādes);
- Ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas nodrošināšana un koordinēšana, deleģējot akreditētai izglītības iestādei vai akreditētam eksaminācijas centram tiesības novērtēt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūto profesionālo kompetenci;
- Pedagoģa privātprakses uzsākšanas sertifikātu izsniegšana. Šī sertifikāta izsniegšana ir bezmaksas pakalpojums;
- Iepriekš sodīto personu izvērtēšana;
- Izglītības, zinātnes un sporta uzraudzība. Izglītības kvalitātes valsts dienests uzrauga normatīvo aktu ievērošanu, veicot pārbaudes un izskatot privātpersonu iesniegumus.

2.5. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu, pārskats par iestādes darbības uzlabošanu, pretkorupcijas pasākumi

Izglītības kvalitātes valsts dienests savu darbību ir plānojis un īstenojis, ievērojot normatīvajos aktos un attīstības plānošanas dokumentos, IZM uzdevumos, kā arī kvalitātes dienesta 2016. gada darba plānā noteikto, par savas darbības prioritātēm izvirzot izglītības iestāžu darbības kvalitātes vērtēšanas sistēmas pilnveidi un ieviešanu, priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas monitoringu un atbalstu izglītības iestādēm mācību un audzināšanas procesa īstenošanā.

Kvalitātes dienesta darbu pārskata periodā noteica vairāki plānošanas dokumenti. Pirmkārt, Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam īpaša uzmanība pievērsta iekļaujošai izglītībai, izglītības kvalitātei, profesionālās izglītības attīstībai, karjeras izglītības sistēmas attīstībai, izglītības iestāžu optimizācijai.

Otrkārt, pamatojoties uz Nacionālo attīstības plānu, izstrādātas Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020. gadam (IAP). Saskaņā ar IAP rīcības virzienā “Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveide” noteikto, pilnveidota izglītības kvalitātes novērtēšanas sistēma un īstenota gatavošanās izglītības iestāžu vadītāju vērtēšanai (skat. pārskata nodaļu “Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana”).

Atbilstoši IAP rīcības virziena “Priekšlaicīgi mācības pametušo un izglītību neieguvušo skaita samazināšana” uzdevumam “Obligātā izglītības vecumā esošo bērnu, kuri nav reģistrēti nevienas izglītības iestādes sarakstā, uzskaites sistēmas pilnveide” 2016. gadā tika apkopota informācija un publiskots ziņojums par izglītības iestādēs neregistrētiem obligātā izglītības vecuma bērniem (skat. 11. lpp.). Tāpat, pamatojoties uz IAP rīcības virziena “Iekļaujošās izglītības principa īstenošana un sociālās atstumtības riska mazināšana” uzdevumu “Preventīvu pasākumu īstenošana izglītības pieejamībai un agrīnas skolas pamešanas mazināšanai, īpaši nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļautajiem bērniem un jauniešiem profesionālās un vispārējās izglītības iestādēs” un rīcības virzienu “Priekšlaicīgi mācības pametušo un izglītību neieguvušo skaita samazināšana”, 2016. gadā sāka gatavošanās Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” projekta īstenošanai.

Atbilstoši IAP mērķim “Veicināt vērtībizglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstību dzīvei un konkurējošai darba videi” pēc Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumu Nr. 480 “Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība” stāšanās spēkā kvalitātes dienests konsultēja izglītības iestādes, izglītības pārvaldes un izglītības speciālistus par audzināšanas vadlīniju ievērošanas kārtību. Tāpat, lai gatavotos kontrolēt Izglītības likuma jauno normu par izglītības iestādes vadītāju un pedagogu pienākumu būt lojāliem Latvijas Republikai un tās Satversmei ievērošanu, kvalitātes dienests informēja plašsaziņas līdzekļus par šādu normu nepieciešamību, līdz šim kvalitātes dienestā saņemtiem iesniegumiem par pedagogu pienākuma audzināt Latvijas patriotus pildīšanu, kā arī par to, kā tiks uzraudzīta šīs normas ievērošana un kādas metodes kvalitātes dienests lieto pārbaužu laikā izglītības iestādēs.

Izpildot deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību sadaļā “Reformas izglītībā un zinātnē” iecerēto – paaugstināt izglītības kvalitāti un samazināt skolu nepabeigušo iedzīvotāju īpatsvaru līdz 7,5 %, kā arī attīstīt izglītības kvalitātes monitoringa īstenošanu vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā, izstrādāti un pieņemti MK noteikumi Nr. 831, kuros ietverta izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas kārtība un ieviesti EQAVET indikatori.

Kvalitātes dienesta darbībā ir būtiski nodrošināt lēmumu pieņemšanas objektivitāti un novērst iespējamus interešu konfliktus. 2015. gada sākumā tika apstiprināts „Izglītības kvalitātes valsts dienesta pretkorupcijas pasākumu plāns 2015.–2017. gadam”, kurā apzinātas kvalitātes dienesta personāla iespējamās interešu konflikta situācijas, uzskaitītas korupcijas riska zonas, aprakstīta korupcijas risku novērtēšana un vadība. 2016. gadā kvalitātes dienesta pretkorupcijas pasākumu plāns tika aktualizēts un papildināts, kā arī kvalitātes dienesta personāls tika informēts par rīcību ietekmēšanas vai interešu pārstāvēniecības / lobēšanas gadījumos, nepieciešamo rīcību, sastādot pārbaudes aktu, pieņemot lēmumu un izskatot administratīvā pārkāpuma lietu. Pretkorupcijas pasākumu plānā uzsvērtā nepieciešamība precīzi fiksēt lēmumu pieņemšanas procesu, uzskaitīti faktori, kas bez personas godīguma attur kvalitātes dienesta personālu no koruptīvas rīcības, apskatīta ētiska rakstura jautājumu risināšanas kārtība. Lai organizētu un uzraudzītu pretkorupcijas pasākumu plāna ieviešanu 2016. gadā, kvalitātes dienestā darbojās Pretkorupcijas risku novēršanas komisija 3 personu sastāvā.

Kvalitātes dienesta darbības pārredzamība un sadarbība ar ieinteresētajām pusēm tiek veicināta, regulāri sniedzot informāciju dienesta tīmekļa vietnē un plašsaziņas līdzekļos. Labas prakses apkopošana atspoguļojas arī kvalitātes dienesta sagatavotajos atbalsta materiālos izglītības iestādēm, tostarp informatīvajā materiālā izglītības iestāžu rīkojumu izdošanai.

III. PERSONĀLS

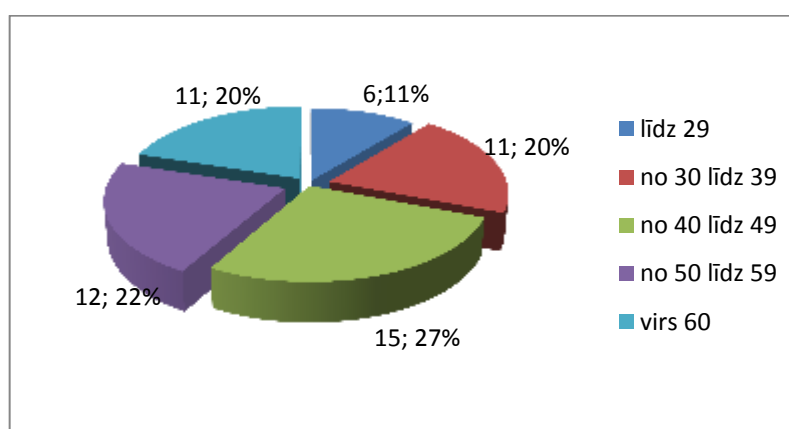
3.1. Amata vietas un nodarbināto skaits un sastāvs

Atbilstoši 2015. gada 4. novembrī apstiprinātajam amata vietu sarakstam kvalitātes dienestā 2016. gadā bija 65 amata vietas, t. sk. 32 ierēdņa amata vietas un 33 darbinieka amata vietas.

2016. gada 31. decembrī kvalitātes dienestā strādāja 52 nodarbinātie (40 sievietes un 12 vīrieši), t. sk. 25 ierēdņi un 25 darbinieki. 2 nodarbinātie atradās bērna kopšanas atvaļinājumā. Visvairāk nodarbināto – 15 – bija vecumā no 50 līdz 59 gadiem, 13 – vecumā no 30 līdz 39 gadiem, 13 nodarbinātie vecumā no 40 līdz 49 gadiem, 9 vecumā virs 60 gadiem, 2 – vecumā līdz 29 gadiem (skat. 17. attēlu).

17. attēls

Nodarbināto skaits pa vecuma grupām

Personāla izglītība 2016. gada 31. decembrī bija šāda:

- 7 nodarbinātie ar doktora grādu;
- 32 nodarbinātie ar maģistra grādu (18 no tiem – profesionālais maģistra grāds);
- 5 nodarbinātie ar bakalaura grādu (3 no tiem – profesionālais bakalaura grāds);
- 5 nodarbinātie ar augstāko izglītību (no tiem 1 – pirmā līmeņa augstākā);
- 2 nodarbinātie ar profesionālo vidējo izglītību;
- 1 nodarbinātais ar vidējo izglītību.

Kvalitātes dienesta personāls nemitīgi pilnveidojas un paaugstina savu izglītības līmeni.

Maģistra studiju programmā mācās 1 darbinieks; 5 – doktora studiju programmās; 3 – doktora grāda pretendenti.

3.2. Personāla kustība

Kvalitātes dienests 2016. gadā izsludināja un organizēja 8 amata konkursus uz vakantajām civildienesta ierēdņa amata vietām (no tiem 6 uz vakantajām civildienesta ierēdņu amatu vietām). 4 no tiem beigušies bez rezultāta. Uz izsludinātajiem konkursiem kopskaitā pieteikušies 80 pretendenti, no kuriem konkursa kārtībā valsts civildienesta ierēdņa amatos iecelti – 4, bet darba tiesiskās attiecības nodibinātas ar 1 personu.

2016. gadā amata pienākumus kvalitātes dienestā sāka pildīt 10 nodarbinātie, t. sk. 7 – darbinieka amata pienākumus un 3 – civildienesta ierēdņa amata pienākumus, 2 atgriezušies no bērna kopšanas atvaļinājuma. Ierēdņa statuss tika piešķirts 1 nodarbinātajam.

Civildienesta attiecības 2016. gadā izbeiguši 5 ierēdņi. Darba tiesiskās attiecības izbeigtas ar 9 darbiniekiem. 4 no atbrīvotajiem kvalitātes dienestā bija nostrādājuši mazāk par 1 gadu; 4 nodarbinātie – vairāk nekā 5 gadus (viens no tiem – 9 gadus).

Kvalitātes dienestā nodarbināto darba izpildes novērtēšana tiek veikta e-vidē – valsts informācijas sistēmā „Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēma” (NEVIS). 2016. gadā pirms pārbaudes laika beigām ar sekmīgu vērtējumu tika novērtēti 6 nodarbinātie (tai skaitā ar „labi” – 4, „ļoti labi” – 2). Darba izpildes ikgadējā novērtēšana par laika periodu no 2016. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim tika veikta 39 nodarbinātajiem. 33 % nodarbināto saņēma vērtējumu „teicami” (13), 41 % – „ļoti labi” (16), 23 % – „labi” (9) un 3 % – “jāpilnveido” (1).

Kvalitātes dienesta vairāki nodarbinātie profesionālās zināšanas un iemaņas pilnveidoja Valsts administrācijas skolas organizētajos kvalifikācijas paaugstināšanasursos, t. sk. “Ievads darbam valsts pārvaldē”, “Interesu konflikta novēršana un valsts amatpersonu profesionālā ētika”, atklātajās lekcijās (“Mācību vajadzības un mācību ieguvumu ilgtspēja”, “Jaunā amata apraksta forma valsts pārvaldes iestādēs”, “Modernas prezentācijas metodes valsts pārvaldes ikdienā”), kā arī apmeklējot Valsts kancelejas informatīvās pēcpusdienas par valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības jautājumiem.

Pārskata periodā kvalitātes dienestā nodarbinātie izmantoja iespēju apgūt profesionālās kvalifikācijas pilnveides izglītības programmu “Vispārējās izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšana”.

Vairākums nodarbināto savas profesionālās zināšanas un prasmes pilnveido pašmācības ceļā, studējot speciāli atlasītu literatūru, lasot izdevumus “Jurista vārds” un “Skolas vārds”, gatavojot referātus un prezentācijas, vadot darba grupas, iepazīstoties ar aktualitātēm atbilstošās tīmekļa vietnēs, pārņemot labāku praksi, lai attīstītu savas kompetences juridiskajos jautājumos, darba uzdevumu izpildes efektivitātes celšanā, problēmsituāciju risināšanā, projektu īstenošanas darbā, t. sk. projektu finanšu vadības jomā, kā arī dažādu ar darba procesiem saistītu datorsistēmu lietošanas un valodu apguves prasmju uzlabošanā.

Atsevišķi nodarbinātie aktīvi piedalījās starptautiskās konferencēs, semināros, projektos, diskusijās, mācībās, tajā skaitā:

- Eiropas kvalitātes nodrošināšanas ietvarstruktūras (EQAVET) Nacionālo koordinācijas centru sanāsmēs, ikgadējā forumā, pieredzes apmaiņas aktivitātēs, īstenoto projektu “PEER Learning Activity on Promoting Visibly and Rising Awareness of VET processes”, “Eiropas kvalitātes nodrošināšanas profesionālajā izglītībā un tālākizglītībā” darba grupās.
- Erasmus+ Nīderlandes nacionālās aģentūras īstenotā projekta seminārā “Culture of Quality in Vocational Education nad Training”.
- Eiropas Komisijas organizētajos profesionālās izglītības nedēļas pasākumos: Eiropas Biznesa forums un Noslēguma seminārs.
- SIA “Zinību Cietoksnis” seminārā “Elektroniskie dokumenti un paraksti”.
- Izglītības un zinātnes ministrijas sanāsmē par personālvadības jautājumiem.
- Latvijas Nacionālā arhīva seminārā “Grozījumi Arhīvu likumā, Vienotās valsts arhīvu informācijas sistēmas ieviešanas rezultāti un citas arhīvu nozares aktualitātes”.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Sabiedrības informēšana un izglītošana

Kvalitātes dienests aktīvi veido komunikāciju ar visām izglītībā iesaistītajām sabiedrības grupām. Vecākiem, pedagogiem, skolēniem un studentiem, izglītības iestāžu, pašvaldību un valsts institūciju pārstāvjiem regulāri tiek sniegtas personiskas, rakstiskas un telefoniskas konsultācijas par kvalitātes dienesta kompetences jautājumiem. Izglītības iestāžu vadītāju un dibinātāju, kā arī pašvaldību izglītības speciālistu izglītošana turpinās kvalitātes dienesta organizētajos profesionālās kompetences pilnveidesursos, noris akreditācijas ekspertu izglītošanasursos un semināros (par profesionālās pilnveides programmas īstenošanu un akreditācijas ekspertu izglītošanu sīkāku informāciju skat. nodaļā “Izglītības kvalitātes novērtēšana un nodrošināšana”).

Lai informētu sabiedrību, kvalitātes dienesta vadība un speciālisti 2016. gadā tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā aktīvi sadarbojās ar plašsaziņas līdzekļiem, sniedza informāciju tīmekļa vietnē, sociālajos tīklos, uzstājās konferencēs un semināros. Kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē regulāri tika sniegta informācija par kvalitātes dienesta darbības aktualitātēm un grozījumiem normatīvajos aktos, tika papildināts un aktualizēts sistematizētais ārējo normatīvo aktu saraksts, publicēti ziņojumi par izpētēm, metodiskie un informatīvie materiāli. 2016. gadā tīmekļa vietne papildināta ar vairāk nekā 5 metodiskajiem materiāliem un ziņojumiem.

Komunicējot ar plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrību, kvalitātes dienests sagatavoja 30 paziņojumus presei, kas ievietoti arī kvalitātes dienesta tīmekļa vietnē, un atbildes uz vairāk nekā 82 žurnālistu informācijas pieprasījumiem, vidēji 3 reizes nedēļā sniegts viedoklis vai intervija medijiem, *twitter* kontā vidēji ievietota 1 ziņa mēnesī.

Kvalitātes dienesta viedoklis pārskata periodā atspoguļots plašsaziņas līdzekļos vairāk nekā 200 reizes, t. sk. regulāri sniegti komentāri ziņu aģentūrām “LETA”, “BNS”, presei („Diena”, „NRA”, „Latvijas Avīze”, „Skolas Vārds”, „Izglītība un kultūra”, „Sestdiena”, „Kas Jauns”, „Ir”, „Vesti segodņa”, „Kurzemes Vārds”, u.c.), kvalitātes dienesta vadošās amatpersonas vairāk nekā 100 reizes piedalījušās televīzijas un radio raidījumos (LNT („900 sekundes”, „Ziņas”), TV3 („Bez Tabu”, „Nekā Personīga”), LTV1 („4.studija”, „Panorāma”, „Dienas Ziņas”), TV5 („Nasha Tema”), PBK, LR1 („Ziņas”, „Ģimenes studija”, “Īstenības izteiksme”), LR4 ziņas). Raksti par kvalitātes dienesta kompetences jautājumiem un kvalitātes dienesta komentāri regulāri publicēti arī lielākajos Latvijas ziņu portālos (ism.lv, delfi.lv, tvnet.lv, BNS, LETA, apollo.lv, lvportals.lv, kasjauns.lv). Visbiežāk kvalitātes dienesta amatpersonas uzstājušās LR1 un LR4 ziņās, radiatorājumā “Ģimenes studija”, TV3 raidījumā “Bez tabu”. Kvalitātes dienesta speciālisti sniedza arī komentārus Baltijas pētnieciskās žurnālistikas centram Re:Baltica.

2016. gadā intensīvākā komunikācija plašsaziņas līdzekļu vidē bija saistīta ar Izglītības likuma grozījumu projektu, kurš noteica, ka personai aizliegts ieņemt izglītības iestādes vadītāja vai pedagoga amatu, ja kvalitātes dienests konstatē, ka pedagogs vai izglītības iestādes vadītājs ir nelojāls Latvijas Republikai un tās Satversmei vai pārkāpj atšķirīgas attieksmes aizliegumu. Saistībā ar Izglītības likuma grozījumiem 2016. gada oktobrī, novembrī un decembrī plašsaziņas līdzekļos parādījās vairāk nekā 100 publikāciju, t. sk. atspoguļojot kvalitātes dienesta sniegto informāciju un skaidrojumus. Informācija par Izglītības likuma grozījumu pamatotību tika sniegta arī Latvijas Republikas Ārlietu ministrijai, kā arī Somijas, Vācijas Federatīvās Republikas, Amerikas Savienoto Valstu un Krievijas Federācijas plašsaziņas līdzekļiem. Intensīva komunikācija ar plašsaziņas līdzekļiem veidota arī par Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 480 “Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība” ievērošanas kārtību.

Pastāvīgā plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības uzmanības lokā, līdzīgi kā iepriekšējos periodos, ir bijušas šādas tēmas: vardarbība skolās, izglītības kvalitāte, izglītībā iesaistīto pušu tiesības un pienākumi, iepriekš sodīto personu izvērtēšana, normatīvo aktu ievērošana izglītības iestādēs, izglītības iestādēs neregistrēto bērnu uzskaitē.

Īpaši intensīva un regulāra sadarbība notikusi ar izglītības nozares izdevumiem „Izglītība un Kultūra” un „Skolas Vārds”, kas deva iespēju informēt izglītības profesionāļus par aktualitātēm kvalitātes dienesta darbā. Latvijas Vēstneša portālā “Par likumu un valsti” kvalitātes dienests sniedza atbildes uz interesentu uzdotiem jautājumiem.

Kvalitātes dienesta pārstāvji aktīvi piedalījās ikgadējā izstādē „Skola 2016”, kur iepazīstināja interesentus ar kvalitātes dienesta sagatavotajiem informatīvajiem materiāliem, konsultēja un atbildēja uz jautājumiem.

Kvalitātes dienesta pārstāvji regulāri tiek ar ārvalstu izglītības darbiniekiem. 2016. gada aprīlī kvalitātes dienestā viesojās Moldovas Izglītības ministrijas pārstāvji, bet maijā – Erasmus+ projekta dalībnieki no Luksemburgas, Beļģijas, Maltas un Spānijas. Savukārt septembrī kvalitātes dienesta pārstāvji devās uz Viļņu, lai divos nozīmīgos pasākumos – augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas aģentūru sanāksmē un EQAVET Nacionālo koordinācijas centru sanāksmē – ar Baltijas valstu izglītības jomas pārstāvjiem diskutētu par izglītības kvalitātes vērtēšanas sistēmu un tās pilnveides iespējām.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru un citas sabiedriskās aktivitātes

Kvalitātes dienests 2016. gadā turpināja regulāru sadarbību ar nevalstiskā sektora pārstāvjiem. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā notikušas tikšanās ar Latvijas Izglītības vadītāju asociāciju (LIVA), Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrību (LIZDA), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību, Latvijas Darba devēju konfederāciju (LDDK), Latvijas Autisma biedrību, Latvijas Pašvaldību savienību (LPS) un citām, konsultējot un informējot par aktualitātēm kvalitātes dienesta darbā.

Nevalstisko organizāciju pārstāvji darbojas gan Iepriekš sodīto personu izvērtēšanas komisijā (LIZDA, Vecāki par izglītību), gan Izglītības iestāžu, eksaminācijas centru un izglītības programmu akreditācijas komisijā (LIZDA, LDDK, LIVA, LPS). Kvalitātes dienesta vadītāja Inita Juhņēviča pārskata periodā turpināja darboties arī programmas „Iespējamā misija” valdē.

Darba devēju pārstāvji un nozaru ekspertu padomes aktīvi iesaistījās izglītības iestāžu darbības un izglītības programmu kvalitātes vērtēšanā akreditācijas procesā, notika semināri, kursi un diskusijas, kurās piedalījās gan sociālie partneri, gan valsts, pašvaldību institūciju un izglītības iestāžu pārstāvji, gan nozaru ekspertu padomju pārstāvji aktīvi iesaistījās ERASMUS+ projekta īstenošanas laikā rīkotajos pasākumos.

V. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Sagatavojot 2017. gada darba plānu, kvalitātes dienests izvirzījis 3 prioritātes:

- 1) Izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas procesa uzsākšana.
- 2) Izglītības iestāžu uzraudzība saistībā ar jauno Izglītības likuma normu un audzināšanas vadlīniju ieviešanu.
- 3) Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšana, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus ESF projekta ietvaros.

Būtisks 2017. gada uzdevums būs izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas sākums. Lai to īstenotu, paredzēts izstrādāt un publiskot vairākus iekšējos un ārējos normatīvos aktus, t. sk. Izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšanas metodiku, Akreditācijas ekspertu komisijas nolikumu, MK noteikumu projektu „Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 10. septembra noteikumos Nr. 789 „Izglītības kvalitātes valsts dienesta maksas pakalpojumu cenrādis””. Informāciju par izglītības iestāžu vadītāju vērtēšanas kārtību paredzēts sniegt gan izglītības iestāžu vadītāju profesionālās kompetences pilnveides, gan akreditācijas ekspertu kursos, gan kursos, uz kuriem tiek aicināti izglītības pārvalžu vadītāji un izglītības speciālisti.

Lai īstenotu izglītības iestāžu uzraudzību saistībā ar jauno Izglītības likuma normu un audzināšanas vadlīniju ieviešanu, kvalitātes dienests izstrādās audzināšanas vadlīniju ieviešanas izvērtējuma anketu un metodiskos materiālus, kurus ievietos tīmekļa vietnē.

Svarīgs kvalitātes dienesta 2017. gada darba uzdevums ir “Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. specifiskā atbalsta mērķa “Samazināt priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus” ESF projekta Nr.8.3.4.0/16/I/001 “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai” īstenošanas uzsākšana. Projekts ilgs līdz 2022. gada 31. decembrim un tā mērķis ir samazināt bērnu un jauniešu priekšlaicīgu mācību pārtraukšanu, īstenojot preventīvus un intervences pasākumus 614 izglītības iestādēs vispārējās izglītības iestāžu izglītojamiem no 5. līdz 12. klasei, kā arī to profesionālās izglītības iestāžu un vispārējās izglītības iestāžu izglītojamiem no 1. līdz 4. kursam, kuras īsteno profesionālās izglītības programmas. 2017. gada būtiskākie uzdevumi ir sadarbības izveide ar projekta sadarbības partneriem – pašvaldībām un valsts profesionālās izglītības iestādēm un projekta ievadsemināru rīkošana, kā arī individuālā atbalsta sniegšanas sākums.

2017. gadā kvalitātes dienests pabeigs īstent EQAVET NRP projektu, kura mērķis ir veicināt EQAVET indikatoru un pamatprincipu ieviešanu Latvijas profesionālajā izglītībā, uzlabojot sadarbību starp izglītības iestādēm un darba devējiem. Projekta ietvaros ir plānots izstrādāt rekomendācijas indikatoru ieviešanai, atbalsta materiālus, kā arī organizēt seminārus izglītības iestāžu vadītājiem par kvalitātes kultūru izglītības iestādē.

Savukārt no 2017. gada aprīļa sāksies Erasmus+ programmas projekta Support to the European Quality Assurance in Vocational Education and Training National Reference Points (EQAVET NRP) īstenošana. Projekta ietvaros plānots izstrādāt EQAVET 5. indikatora „Absolventu nodarbinātība” un 6. indikatora „Apgūto prasmju izmantošana darba vietā” datu ieguves un sistematizācijas on-line rīku EQAVET kvalitātes ietvarstruktūras efektīvākai ieviešanai, materiālus profesionālās izglītības un profesionālās tālākizglītības īstenošanai un to sadarbības partneru atbalstam un ieteikumus profesionālās izglītības īstenošanai un uzņēmumiem darba vidē balstītu mācību kvalitātes novērtēšanai.

No 2017. gada kvalitātes dienests iesaistīsies vēl divu ESF projektu īstenošanā. Noslēdzot sadarbības līgumu ar Valsts izglītības satura centru, kvalitātes dienests iesaistīsies ESF projekta 8.5.2.0/16/I/001

“Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai” īstenošanā. Projekta ietvaros paredzēts izstrādāt:

- profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura un sasniedzamo rezultātu novērtēšanas metodiku atbilstoši Latvijas kvalifikācijas ietvarstruktūrai, Eiropas kredītpunktu sistēmai profesionālās izglītības jomā un EQAVET indikatoriem,
- modulārās profesionālās izglītības programmas, t. sk. mūžizglītības un profesionālo kompetenču programmas,
- mācību līdzekļus (t. sk. digitālos mācību līdzekļus) un metodiskos materiālus, kā arī novērtēšanas materiālus un darba vidē balstītas profesionālās izglītības ieviešanai nepieciešamos mācību līdzekļus.

Tāpat 2017. gadā kvalitātes dienests piedalīsies ESF projektā Nr.8.5.3.0/16/I/001 “Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide”, nodrošinot kursus nozaru ekspertiem par kvalitātes nodrošināšanas un eksaminācijas procesiem.

Sniedzot atbalstu izglītības iestādēm, kvalitātes dienests arī nākamajā gadā turpinās dažādu analītisku ziņojumu, metodisko un atbalsta materiālu izstrādi un publiskošanu, kā arī turpinās aktīvu dialogu ar visām izglītības procesā iesaistītajām pusēm, veicinot informētību un izpratni par izglītības kvalitāti un tiesiskuma nodrošināšanas svarīgumu.